
Lahden Nuorisoteatteri
1997-2012

Anna Ikonen

Vilpittömästi, Teidän kertoo laajasti Lahden Nuorisoteatterin historiasta vuosina 1962–1997, ja teoksen tekijöinä ovat Riittakatriina Manninen-Louhensalo, Matti Jäntti ja Matti Hulkkonen. Vuosi 2012 on Nuorisoteatterin juhlavuosi, ja kevään 50-vuotisjuhlaan liittyen sain tehtäväkseni Lahden Nuorisoteatterin historiikin laatimisen vuosilta 1997–2012. Teen Lahden kulttuurikeskuksessa yliopisto-opintoihini kuuluvaa työharjoittelua, ja kuukauden aikana kokosin yhteen tietoja eri näytelmistä Kulttuurikeskukseen arkistoitujen kritiikkien, tiedotteiden ja käsiohjelmien pohjalta. Myös monet Nuorisoteatterin parissa toimineet auttoivat tekstin kokoamisessa toimittamalla minulle materiaalia menneiltä vuosilta. Näiden pohjalta tein tämän historiikin, jossa esityskeskeisesti kuvaan, mitä Nuorisoteatteri on nyt, ja mitä se on pitänyt sisällään viimeisen 15 vuoden aikana.

Lahdessa 14.5.2012

Anna Ikonen

Lahden Nuorisoteatterin esitykset vuosina 1997–2012

- 1997 Nikolai Gogol: Reviisori
- 1998 Mikko Laiho: Kuka pelkää vihreää miestä?
Matti Hulkkonen: Talonvaltaajat
Anna-Leena Härkönen: Häräntappoase
- 1999 Olli Karila: Avioliitto Oy
Henri Kapulainen: Leijonalla ratsastava pawiaani
- 2000 Eduard Uspenski: Fedja-setä, kissa ja koira
Kenneth Grahame: Kaislikossa suhisee
- 2001 William Shakespeare: Macbeth
Anu-Maaria Tuominen: Kaappaus Kyberavaruudessa
- 2002 Outi Keskevaari: Ihmisnahkabuutsit
- 2003 Nikolai Gogol: Naimapuuhia
- 2004 H.C. Andersen: Keisarin uudet vaatteet
Mary Shelley: Hirviö
Kari Kyllönen ja Antti Saarimäki: The Bullships
- 2005 Arthur Miller: Tulikoe
Kari Kyllönen: Murha Pörniälän kartanossa

- 2006   Anni Swan: Ollin oppivuodet
            Alexandre Dumas: Kolme muskettisoturia
- 2007   Horace McCoy: Maratontanssit (Ammutaanhan hevosiakin)
            Väinö Weckström: Punakapina
- 2008   Kirsti Manninen: Viisi pientä hevoslasta
            Aapeli: Koko kaupungin Vinski
            Jarna Mandelin ja työryhmä: Irrallaan 241224 - Suomipopin klassikoita
- 2009   Aristophanes: Lysistrate
            Charles Dickens: Joulukertomus
- 2010   Georg Büchner: Woyzeck
            Lea Orpana ja työryhmä: Perjantai
            Susanna Tiitinen ja työryhmä: Nuoruus hallittu?
- 2011   Tuomas Timonen: Meganin tarina
            Susanna Tiitinen ja työryhmä: Heimoveljet
- 2012   Susanna Tiitinen: Talvikki
            Heini Junkkaala: Toinen vasemmalta

”Nuorisoteatteri on muutakin kuin se mikä näkyy valmiin esityksen muodossa yleisölle. Eikä sitä tule väheksyä, kun arvioidaan Nuorisoteatterin yleistä merkitystä.” (Matti Hulkkonen/ohjaajan sana, Reviisorin käsiohjelma)

62. Nikolai Gogol: Reviisori

Ensi-ilta: 31.10.1997, Pikkuteatteri

Ohjaus ja sovitus: Matti Hulkkonen

Apulaisohjaaja: Markus Karekallas

Lavastus: Lasse Lassheikki

Lavastuksen toteutus: Akseli-työryhmä Miia Reinikaisen ja Lasse Lassheikin johdolla

Puvustus: Riia Lampinen

Puvustuksen toteutus: Liina-akseli Kati Kettusen johdolla

Valot ja äänet: Arto Vuorinen

Juliste, käsiohjelma, valokuvat: Teemu Hokkanen

Lämpö-musisointi: Johanna Honkanen

Rooleissa: Mika Niemi, Sirja Sauros, Annina Kalliomaa, Teemu Hokkanen, Maija Rissanen, Pirjo Heikkilä, Noora Salmela, Aleks Henttonen, Teemu Nummelin, Tommi Kainulainen, Liisa Vuori, Jonna Kontio, Paula Savolainen, Sanna Ylätupa, Liisa Porkka, Hanna Vuorinen, Markus Karekallas, Panu Nieminen, Mikko Laiho, Jan Haapoja, Eeva Gustafsson

Lahden Nuorisoteatterin 35-juhlavuoden kunniaksi oli esitetty toive, että lavalle saataisiin ulkomainen klassikkonäytelmä. Matti Hulkkonen tarttui Nikolai Gogolin näytelmään Reviisori, joskin alkuperäistekstiä lyhennettiin ja kohtauksia tiivistettiin. Venäjänkieliset nimet menivät vaihtoon, ja roolihahmoja muutettiin miehistä naisiksi näyttelijäkaartin ollessa Nuorisoteatterin tapaan naisvoittoinen. Myös aikakaussidonnaisuudesta luovuttiin.

Ohjaaja Matti Hulkkonen määritteli näytelmän tragikomediksi – jos näytelmä johonkin ryhmään ylipäättään tulee lokeroida. Mielellään hän ei päättänyt ainakaan edeltä käsin, mihin kategoriaan vasta valmistumisvaiheessa oleva teos tulisi sijoittumaan: ” – Näin ennakkomainonta alkaa määrätä, millainen esityksestä pitää tulla. Mielestäni näytelmästä katoaa silloin vilpittömyys ja rakkaus. Nuorisoteatteri pitää harjoitusten ajan matalaa profiilia. Harjoitteleminen ikään kuin varkain, emme sauhua projektistamme paljoa etukäteen. Astumme näyttämölle ja katsomme mitä lähtee tulemaan, mutta emme tietenkään ota mitään hällä-väliä asennetta; Yritämme saada esityksestä mahdollisimman järkevän ja tasapainoisen, Hulkkonen painottaa.” (Tuija Kervinen, Päijätseutu, 30.10.1997)

Riitta Wikström kehui nuorten löytäneen näytelmään hyväntuulisuuden ja komediallisen vireen, joka soluttautui taidokkaasti satiirin ja farssin rajamaastoon. Se, mikä erityisesti välittyi katsomoon asti, oli nuorten paneutuminen määrätietoisesti ja selkeästi itse asiaan. 35-vuotisjuhlanäytelmä loi paineita, mutta Wikströmin kirjoitti Reviisorista positiiviseen sävyyn: "Nikolai Gogol kirjoitti Reviisorinsa nuorena, noin 25-vuotiaana. Lennokas suuttumus sen otteissa ja pilkanhalu läpikorroituunutta virkakoneistoa kohtaan on jollain lailla vallatonta, kipakasti sivaltavaa.

Sen aistii siellä täällä myös Nuorisoteatterin esityksessä, joka onnekseen on luopunut epookin kuvauksesta ja sen aiheuttamista taitovaatimuksista. Ulkonaiselta olemukseltaan tämänpäiväisiksi ja nykypuheisiksi kloonatut kaupunginjohtajat ja virkamiehet saavatkin tuon tuosta ajattelemaan tämän päivän skandaaleja, väärinkäytösten paljastumisprosesseja." (ESS 1.11.1997)

63. Mikko Laiho: Kuka pelkää vihreää miestä?

Ensi-ilta: 10.1.1998, Pikkuteatteri

Ohjaus, laulujen sanat, koreografia: Mikko Laiho

Ohjaajan assistentti: Hanna Vesala

Valot ja tehosteet: Arto Vuorinen

Lavastus: Lasse Lassheikki

Puvustus: Riitta Suuronen

Juliste: Teemu Hokkanen

Rooleissa: Sanna Ylätupa, Teemu Nummelin, Hanna Keurulainen, Pirjo Heikkilä, Noora Kallio, Paula Savolainen, Tommi Kainulainen, Mika Niemi, Hanna Vuorinen, Ulla Suominen

” – Lähtökohtana on aina näyttelijäntyö. Oma rooli on omaksuttava täydellisesti fyysisesti ja lähdeittävä kehittämään siltä pohjalta, sanoo Laiho – –.

Nuorisoteatterin nykyinen ohjaaja Matti Hulkkonen tekee Laihon mielestä korkeatasoista ja kunnianhimoista työtä.

– Hän on opettanut ammattimaisen teatterin tekemisen näille nuorille, Laiho kiittelee.

– Kuitenkin teatterileikki, joka mielestäni on tärkeä osa teatterin tekemistä, on jäänyt vähemmälle. Tässä ei ole pyritty kevyeen savolaistyyppiseen vitsihuumoriin, vaan rankkaan hetkessä toimivaan irrotteluun. Tälle oli tarvetta tekijöidenkin puolelta, Laiho toteaa.” (Taina Salakka-Kontunen, ESS 10.1.1998)

Tammikuun alussa Nuorisoteatteri hyppäsi uusiin ulottuvuuksiin vierailevan ohjaajan Mikko Laihon tartuttua ufohupailuun Kuka pelkää vihreää miestä? Näytelmässä kaksi vieraan galaksin kosmista harjoittelijaa saapuivat pelastamaan maapalloa. Vierailijat kohtasivat Maassa erilaisia ihmistyyppisiä, jotka puolestaan vieroksuivat näitä muukalaisia. Naureskelun ja muun hulabaloon takana oli painavampiakin ajatuksia.

”ET ja Spokki, kehittyneemmän lajin edustajat, jotka tulevat maapallolle hyvässä tarkoituksessa, eivät kohtaakaan iloista kiitosta avuntarjouksestaan. He törmäävät satunnaiseläjiin ja kaikenlaisiin kummajaisiin, eikä viesti ongelmien ratkaisusta tahdo tulla kuulluksi. Mutta maapallon vitsaukset tulevat kartoitetuksi. Se toki on perimmäinen ja varsin vastuuntuntoinen viesti.” (Riitta Wikström, ESS 14.1.1998)

Avarusseikkailun komediallisuus oli Wikströmin mukaan näytelmän vahvuus. Tämä hörhöily pysyi koossa hauskojen yksityiskohtien, vaihtuvien tilanteiden ja hahmojen ansiosta.

”Pelkkä räjähtelyikäisten juttu Vihreä mies ei kumminkaan ole, lentäähän siinä lopulta itse Tellus kappaleina avaruuden tuuliin. Sisällön ulottuminen ekologiaan ja elämäntavan ongelma-alueille on vähän varttuneempien nuorten aineistoa samoin kuin osa komiikasta.

Visuaalisesti avarusseikkailu on tehty mahdollisimman pitkälti valojen ja tehojen avulla. Arto Vuorisen tähdet tuikkivat vilkkaasti ja ovatkin vaeltavan tarinan onnistunutta kehystä.” (Riitta Wikström, ESS 14.1.1998)

64. Matti Hulkkonen: Talonvaltaajat

Ensi-ilta: 29.4.1998, Pikkuteatteri

Ohjaus: Matti Hulkkonen

Valot ja äänet: Arto Vuorinen

Puvustus ja lavastus: työryhmä

Maskeeraus: Irina Huotari

Juliste, käsiohjelma, valokuvat ym.: Teemu Hokkanen

Rooleissa: Maija Rissanen, Panu Nieminen, Sirja Sauros, Pirjo Heikkilä, Ville Jurkkala, Tommi Kainulainen, Tuukka Hirvonen, Noora Kallio, Tommi Mujunen, Jarkko Tuominen, Maija-Liisa Lehto, Tuomas Salmi, Petra Lindqvist, Teemu Nummelin, Aleks Henttonen, Sanna Ylätupa, Maiju Rahikainen, Satu Haapanen

Viimeisenä työnään Lahden Nuorisoteatterille Matti Hulkkonen ohjasi näytelmän Talonvaltaajat. Hulkkosen mukaan teatteria tarjottiin kylliksi lapsille ja aikuisille, mutta nuorten maailmaa kuvaavat teokset jäivät vähälle huomiolle. Näytelmän pyrkimys olikin tuoda esiin nuorten tuntoja ja korostaa niitä seikkoja, jotka juuri nuorten maailmassa olivat keskiössä: ihmissuhteet, ystävyys, rakkaus. Nuoren elämää, kapinointia ja kohtalokkuutta tarkasteltiin nuoren, syrjäytyneen tytön näkökulmasta. Piti kapinoida, mutta ketä vastaan, kun kukaan ei oikein välittänyt?

Rajuksi ja intensiiviseksi esitykseksi näytelmää kuvailevan Riitta Wikströmin mielestä teoksessa oltiin rajoilla, monessakin mielessä. Näytelmän alussa nuorten yritys vallata hylätty teatterirakennus, kapinointi ja huono käytös toimivat osoituksena oman itsen ja elämän suunnan etsimisestä. Kun kuvaan astui yhteiskunta, sen eri tahot ja kaiken päälle julkisuus, nuorissa heräsi usko omaan itseensä, omiin kykyihinsä. ”Ote itse näytelmässä muuttuu samalla kovemmaksi ja kyynisemmäksi, lähestytäänhän päivänkohtaisia vaiheita esimerkiksi Lahden kaupungin politiikassa vaikkei siihen suoranaisesti viitatakaan. Loppuakordit ovatkin yllättävän kriittisiä iskuja nuorten hätää hyväkseen käyttävää politiikkaa ja omia voittojaan metsästävästä mediaa kohtaan.”

”Eräs kantavia piirteitä on kyky kuvata nuoria ihmisiä, noita ehdottomia tyyppejä, joiden kannoilla pelko luuseriksi jäämisestä kulkee kuin varjo. Ote näkyy niin dialogissa kuin fyysisessä ilmaisussa, joka ikään kuin panee kyyristyen sylkemään jokaisen repliikin ja ruman sanan suusta.” (Riitta Wikström, ESS 1.5.1998)

65. Anna-Leena Härkönen: Häräntappoase

Ensi-ilta: 20.11.1998, Pikkuteatteri

Ohjaus: Eeva Gustafsson

Sovitus: Leena Kemppi, työryhmä

Lavastus: Anne Lasonpalo

Lavastuksen toteutus: työryhmä

Puvustus: työryhmä

Maskeeraus: Sanna Marttinen

Valot ja äänet: Arto Vuorinen

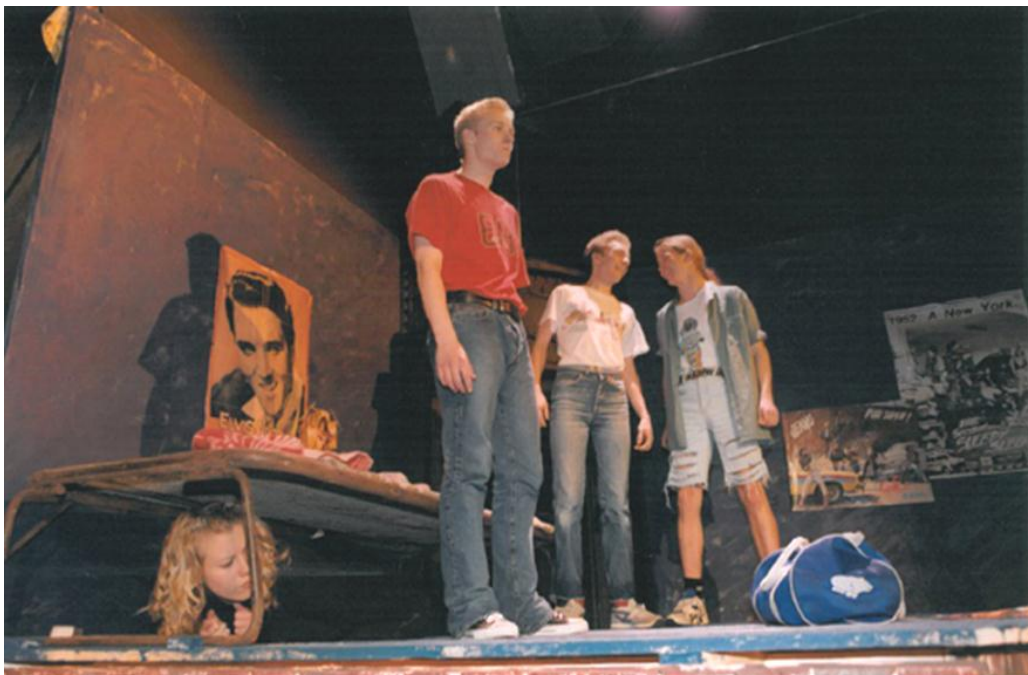
Valokuvat: Tarmo Valmela

Juliste: Laura Vesikko

Apulainen: Sanna Ylätupa

Rooleissa: Tommi Mujunen, Teemu Nummelin, Francis Mac Carron, Olli-Pekka Pihlaja, Pirjo Heikkilä, Arto Mieskolainen, Tuukka Hirvonen, Noora Kallio, Aleksi Henttonen, Hannu Jurkkala, Jonna Monola, Hanna Keurulainen, Miia Mäkinen, Ilona Pukkila

”Eletään kesää 80-luvulla. Torvenkylän nuoret elävät kukin tahollaan jollain lailla viimeistä kesää. Mietitään yhdessä ja ehkä enemmän yksin, mitä kukin rupeaa tekemään. Joku haluaa jatkaa vanhempiensa työtä maaseudulla, joku ei tiedä mennäkö lukioon vai pitääkö välivuosi, joku on menettämässä otteen kokonaan. Käsitellään yksinkertaisia, mutta tärkeitä asioita jotka koskettavat ketä tahansa nuorta. Rakastutaan, seksuaalisuus herää, vapaus väistyy ja vastuu kasvaa. Tietenkin se pelottaa. Välillä ryypätään ja otetaan ”miehestä mitaa”. Tytöille pitää pullistella. Tehdään kaikkea mahdollista mitä kuka tahansa 15–20-vuotias on aina tehnyt.” (Eeva Gustafsson)

Häräntappoase nähtiin Nuorisoteatterissa Eeva Gustafssonin ohjaamana vuoden 1998 syyskaudella. Häräntappoase oli tekstillisesti melko vaativa, sillä se sisälsi runsaasti päähenkilö Allun ajatuksia ja monologia. Kuitenkin Anuirmeli Sallamon mukaan tämä Häräntappoaseen kokema "toinen nuoruus" onnistui kuvatessaan herkkää nuoruutta. Sallamo antoi kehuja erityisesti Häräntappoaseen sujuvalle replikoinnille ja onnistuneille roolisuorituksille. Puvustuksen uskottavuus, tarralennkkareista alkaen, sai kiitosta Sallamon kritiikissä, kuten myös todenmukaisuus lavastuksessa: "Häräntappoaseen lavastus (Anne Lasonpalo) on harkitun niukka. Perisuomalaisissa attribuuteissa löytyy: on vanhoja peiliovia, vinttikomeroon sisustetun pojan huoneen seinällä vinossa koreilevia julisteita Tekniikan maailmasta ja Suosikista, Kertun seinällä nököttävä taulu virran yli askeltavista lapsukaisista ja suojelusenkelistä, pirtin pöytä pitkine penkkeineen..." (ESS 22.11.1998)

Palkittu näytelmä Häräntappoase oli Lahdessa yleisömenestys: esityksistä 80 % oli loppuunmyytyjä. Näytelmä sai seuraavana vuonna Ramppikuume-palkinnon, ja lisäksi ryhmälle jaettiin kannustusstipendi ja jäsenille kunniakirjoja.

"Tuomaristo kuvaili Lahden nuorisoteatterin esitystä Häräntappoase valmiiksi, loppuun asti hiotuksi sekä kehui ryhmän yhteishenkeä, porukka oli täysillä mukana produktiossaan.

– Roolityöskentely oli tarkkaa ja luontevaa, hahmot oli sisäistetty todella hyvin, kertoi raadin jäsen Sari Saunajoki. Näyttelijäntyö perusjutut, kuten artikulaatio ja äänenkäyttö olivat kohdillaan.

Sari kiitteli myös ohjaaja Eeva Gustafssonia.

– Ohjaus oli huippuluokkaa. Ryhmästä näki selvästi, että heistä oli hauskaa olla näyttämöllä, mikä on erittäin tärkeää. Teatterin tekemisen pitääkin olla mielekästä ja hauskaa." (Kankaanpään Seutu, 19.4.1999)

66. Olli Karila: Avioliitto Oy

Ensi-ilta: 9.4.1999, Pikkuteatteri

Ohjaus: Eeva Gustafsson

Lavastus: työryhmä

Puvustus: Riikka Suonio, työryhmä

Valot ja äänet: Tero Porali, Alekski Henttonen

Juliste: Laura Vesikko

Rooleissa: Tuukka Hirvonen, Ilona Pukkila, Saara Montonen, Hanna Jurkkala, Pirjo Heikkilä, Tommi Mujunen, Anne Anttonen, Noora Kallio, Maiju Rahikainen, Miia Mäkinen

”Kolminäytöksinen huvinäytelmä Avioliitto Oy löytyi Artjärven vanhan työväentalon purkutöiden yhteydessä muutama vuosi sitten. Nuorisoteatterin ohjelmistoon se päätyi muutamana mutkan kautta. Miksi? Ensinnäkin allekirjoittanut ei ollut koskaan aikaisemmin nähnyt vastaavanlaista... no niin ehkäpä siinä yksi aika iso syy. Tekstiä missä on enemmän paranteeseja kuin itse repliikkejä, ainakin melkein: John tulee kiihtyneesti näyttämön takaa, näkee Annien ja hypähtää hermostuneesti kohti vasenta”. Vaikuttavaa! Ainakin siitä lahopäästä, joka oli pari vuotta sitten haaveillut pääsevänsä tekemään näytelmää mikä on painettu Hämeenlinnassa 1932! Kenties mustavalkoisena suomifilmiä mukailien kaikkine karikatyyreineen? Kohtalokasta suurine tunteineen ja hassun hauskoine ”putkenpätkineen”. Vanhanaikaiset sanonnat, jotka ovat jo unohtuneet; kaksi naista ja yksi mies on aina hiito- laa. Jaa-a, mitähän tuokin meinaa.”(Eeva Gustafsson/ohjaajan sana, Avioliitto Oy:n käsiohjelma)

Vanha suomalainen iltama- näytelmä Avioliitto Oy sijoit- tui mustavalkoista suomifil- miä tyylytellen 50-luvulle. Perinteisen avioliiton sijaan nuori aviopari päätti perus- taan osakeyhtiön. Kohellus sai alkunsa, kun nuoren parin elämää ja rakkautta saapuivat sotkemaan kaikenlaiset vokottelijat. Vierailulle ilmaantuneet sukulaiset jou- tuivat keskelle vauhdikasta avioerofarssia.

67. Henri Kapulainen: Leijonalla ratsastava pawiaani

Ensi-ilta: 15.10.1999, Pikkuteatteri

Ohjaus: Eeva Gustafsson

Lavastus: Maria Ylätupa

Puvustus: Mikko Gustafsson

Lavastuksen toteutus: Maria Ylätupa, Tytti Tiri, Vilja Katramo

Valot ja äänet: Petri Lahtinen

Juliste ja käsiohjelma: Maria Vähäkangas

Valokuvat: Tarmo Valmela

Rooleissa: Maiju Rahikainen, Pirjo Heikkilä, Maria Similä, Noora Kallio, Antti Saarinen, Nina Niemi, Onerva Ikonen, Sari Sintonen, Aku Kallio, Arto Mieskolainen, Laura Laiho, Tia Järvinen, Laura Verta, Sini Suutari, Mia Sulkumäki, Tuija Raitanen, Sari Pellikka, Riikka Tanskanen, Hanna Korvenoja, Eeva Gustafsson

Eeva Gustafssonin kolmas ohjaus Lahden Nuorisoteatterissa oli absurdi komedia Leijonalla ratsastava pawiaani. Tätä lähes kokonaan unohduksissa ollutta yhteiskunnallista satiiria Riitta Wikström kuvaili Etelä-Suomen Sanomissa: ”Näytelmä on kutkuttavalla tavalla nykyaikainen kuvatessaan, mitä tapahtui pienessä, yhden hahmon hallitsemassa kylässä, kun sirkuksen eläimet pääsevät karkuun.

Helppo harjoitustyö ei Kapulaisen teksti ole nuorille harrastajille, se kun puhuu eri asioista kuin tarkoittaa. Ei olekaan vaikea arvata, että syntyäikoinaan on teksti piikitellyt Kekkonen hallitsemaa Suomea.

Nuorisoteatterissa on meneillään sukupolven vaihdos. Uusia harrastajia on mukana 15 ja heidän suhteensa itse näyttelemiseen on vasta muovautumassa. Kapulaisen näytelmässä tarvitaan paljon väkeä joukkokohtauksiin, joten näyttämölläolon harjoitteluun on hyvä tilaisuus.”

68. Eduard Uspenski: Fedja-setä, kissa ja koira

Ensi-ilta: 26.2.2000, Pikkuteatteri

Ohjaus: Eeva Gustafsson

Dramatisointi: Tiina Puumalainen

Apulaisohjaaja: Anne Pässilä

Lavastus ja tarpeisto: Maria Ylätupa

Puvustus: Mikko Gustafsson

Valot ja äänet: Arto Vuorinen

Maskeerauksen suunnittelu: Jonatan Fogelholm

Rooleissa: Tia Järvinen, Maiju Rahikainen, Aku Kallio, Mimmi Suvanto, Onerva Ikonen, Laura Verta, Laura Laiho, Sini Suutari

Nuorisoteatterin huumorintäyteinen Fedja-setä, kissa ja koira -näytelmä oli suunnattu kaikista nuorimmille katsojille. Kahdeksan nuorta sai aikaan sopivasti vinksahaneen leikki maailman, jossa roolihahmoja oli lajiltaan ja luonteeltaan laidasta laitaan: "Heidän pitää muuntua kotoaan lähteviksi pojiksi, papiljottipäisiksi äideiksi, isiksi, kirjaviksi lehmiksi, pökertyviksi posteljooneiksi, vaaleanpunaisiksi kissoiksi, hölmöntouhukkaiksi koiriksi ja ties miksi." Wikström nosti nämä eloiset hahmot, huumorintäyteen tunnelman ja mutkattoman leikin näytelmän parhaimmiksi puoliksi. (ESS 2.3.2000)

"Fedja on kuusivuotias älykäs ja taitava poika, joka päättää muuttaa kotoa pois kissansa kanssa, koska äiti ei pidä kissoista. Fedja asettuu asumaan hauskaan taloon yhdessä kissan, koiran, myöhemmin myös lehmän ja naakan kanssa.

Kertomuksessa on mukana myös posteljooni Petshkin Pörräinen-lehtensä kanssa. Fedja-setä elää eläinystävien kanssa, etsii aarretta ja tilaa porukan käyttöön traktori Tr-tr-Mitjan, ikävöi kotiin ja järjestää ovelia juonia posteljoonin päämenoksi. Pikkuteatterin lavastus on juuri sellainen, minkälaiseksi kuusivuotiaan pikkupojan kodin voi kuvitellakin: värikäs ja sekasotkuinen." (Terhi Friman, HS 2.3.2000)

Myös Riitta Wikström ihasteli Maria Ylätuvan lastenhuoneen lavastusta, sen huvittavaa hulluutta ja värien iloista sekamelskaa. ”Haljennut kahvikuppi käy tuolista, sohva on paljon pienempi kuin kahvipannu, iloisen väriset kukat ovat samankokoisia kuin punainen ikkunaruuutu. On lapsekkaan ja kodikkaan oloista ja sen verran absurdia kuin juttuun tarvitaankin.” (Riitta Wikström, ESS)

69. Kenneth Grahame: Kaislikossa suhisee

Ensi-ilta: 22.11.2000, Pikkuteatteri

Ohjaus: Eeva Gustafsson

Sovitus: Pirjo-Riitta Tähti

Lavastus: Laura Uusitalo, Minna Alanko, Jukka-Pekka Kaljanko

Puvustuksen suunnittelu: Miia Reinikainen, Liina-akseli

Puvustuksen toteutus: Liina-akseli, työryhmä

Valot: Arto Vuorinen

Äänet: Pekka Saarikko

Maskeeraus: Nina Kallijärvi

Juliste: Timo Palojärvi

Rooleissa: Miia Sulkumäki, Lassi Puodinketo, Maiju Rahikainen, Ilona Pukkila, Mirja-Liisa Vestman, Susanne Yläjoki, Tuija Rantanen, Laura Laiho, Aku Kallio, Ville-Veikko Tiitinen, Johanna Vaalio, Mira Nurminen, Hanna Korvenoja

Kaislikossa suhisee oli suosittu koko perheen näytelmä, jota esitettiin ensin marras-joulukuussa, ja uudelleen keväällä 2001 Lasten Talvikarnevaaleilla. Näytelmässä tutustuttiin jokivarren elämään, itsepäisen Rupikonnän, tunnollisen Myyrän, Vesirotan ja Saukkojen vauhdikkaaseen arkeen. Rupikonnän muututtua röyhkeäksi, vanha ja viisas Mäyrä kutsuttiin apuun.

”Alkuperäinen romaani on ollut yhteiskunnallisesti kantaaottava, mutta näytelmässä sitä puolta ei tuoda esiin. Ohjaaja kuvaa näytelmää hauskaksi ja kaiken ikäisille sopivaksi, siinä on sisältöä vanhemmillekin.

– Nuorisoteatterilaisia on mukana kaikkiaan kolmetoista. 15–20-vuotiaita ei lastennäytelmä aina jaksa kiinnostaa, mutta tätä heistä oli hauska tehdä, Eeva Gustafsson kertoo.” (ESS 8.1.2001)

2001

70. William Shakespeare: Macbeth

Ensi-ilta: 30.3.2001, Pikkuteatteri

Ohjaus ja sovitus: Lasse Kantola

Suomennos: Matti Rossi

Puvustus: Heinola-instituutin käsi- ja taideteollisuusala Riia Lampisen johdolla

Tarpeisto: Lahden käsi- ja taideteollisuusoppilaitos

Lavastus: Anne Pässilä/Akseli

Valot ja äänet: Pekka Saarikko

Musiikki: Jemina Sillanpää, Ilmari Myllynen

Valokuvat: Tapio Ruokoranta

Juliste, käsiohjelma, lehti-ilmoitukset: Lasse Salo

Maskeeraus: Make-up School Forstyle Sari Raution johdolla

Kampaukset: Elisabeth Timontalo

Rooleissa mm.: Pauli Hauta-aho, Emma Taulo, Ilona Pukkila, Suvi Eskola, Teea Aarnio, Linda Lehmusvirta, Pinja Kalliomaa, Miia Mäkinen, Ida Ilmola, Lassi Puodinketo, Jyri Uurtimo, Stefan Andersén, Ilmari Myllynen

”Viisaasti pitää kuitenkin ohjata nuoria, kun sentään Shakespearesta on kyse. Niin on Lasse Kantola tehnytkin. Intoa varjellen, muottiin puristamatta hän on mitoittanut roolit hyvin ja tiivistänyt pitkän näytelmän käsissä pysyväksi kokonaisuudeksi.” (Riitta Wikström, ESS 1.4.2001)

Nykyaikainen nuorisoversio näytelmästä Macbeth valmistui Lasse Kantolan ohjauksena keväällä 2001. Visuaalisesti näyttävä näytelmä koottiin laajasta yhteistyöverkostosta, ja erilaisia toimijoita olikin lähes 100 henkilöä. Näyttelijöinä oli noin kolmisenkymmentä nuorta, sekä Tiirismaan koulusta että Nuorisoteatterin omista joukoista.

” – Shakespeare nähdään jotenkin niin pyhänä ja pelottavana, että siihen ei uskalleta kajota. Mutta minä olen onnellinen, että valitsimme tämän tekstin. Se on koulutuksellinen, rikas ja motivoiva, puhuu Lasse Kantola innostuneena.

Kantolalle Macbethin ohjaaminen on ollut pitkäaikainen haave. Näytelmän ajankohtaisuus puhuttelee, vaikka ensimmäisestä esityksestä on kulunut noin 400 vuotta. Kohta 40-vuotiaan Lahden Nuorisoteatterin historiassa kyseessä on ensimmäinen Shakespearen näytelmä.

– Tämä on tarina vallasta, voimasta ja kunnianhimosta. Meidän ajassammekin ihminen haluaa saavuttaa valtaa, mainetta ja rahaa keinolla millä hyvänsä. Huippu-urheilijat dopingilla, poliitikot osakeoptioilla, Kantola huomauttaa.” (Taina Salakka-Kontunen, ESS 25.3.2001)

Hyvän ja pahan taistelu sekä vallan ja syyllisyyden teemat nousivat nuorten harrastajien kautta esiin. Ohjauksellisesti nuorille oli painotettu myös tekstin omakohtaista työstämistä, jotta sen koukeroisuus ja laajuus saatiin hallintaan. Moni esiintyjistä oli tottunut ilmaiseen laulaen ja soittaen, mutta nyt oltiin lähes ainoastaan puheilmaisun varassa.

” – Koulutuksellinen näkökulma, Kantola muistuttaa pedagogin näkökulmasta. – Elämme visuaalisessa maailmassa, jossa mielikuvilla on hirveän suuri valta. Teatteri taas on syntynyt tekstistä.” (Taina Salakka-Kontunen, ESS 25.3.2001)

Riitta Wikström ei säästellyt kehusanoja kritiikissään ”Tosissaan tehty Macbeth”, joka osoitti monialaisen yhteistyön kannattaneen: ”Nuorisoteatterin Macbeth on ison ylöspanon teatteria. Lavastus on näyttävää, se loihii näkyville dramaattisen ja synkän maailman, jonka valonvälkkeessä kuljetaan silmät palaen ja verisin käsin. Tumma viinipuna ja hehkuva violetti ovat speaktaakkelin salaperäistä värimaailmaa.

Puvustus on myös samoilla linjoilla. Uljaasti asustettuna istuu näyttämöllä hetairoja, nummen noitia, mystisiä hahmoja. Dramaattisesti meikattu lady Macbeth kulkee kolminkertais-tuneena hahmona kolkkoja öisiä reittejään silmissään kohtalokas katse. Myös rekvisiitta on ylenpalttista, koristeellista, vaikuttavan pakanallista.” (ESS 1.4.2001)

71. Anu-Maaria Tuominen: Kaappaus Kyberavaruudessa

Ensi-ilta: 16.11.2001, Pikkuteatteri

Ohjaus: Markus Karekallas

Lavastus: Markus Karekallas, Kari Minkkinen

Valot ja äänet: Pekka Saarikko

Puvustus: Liina-akseli, Susanna Aalto, työryhmä

Juliste: Sampsa Indren

Käsiohjelma: Antti Piilola

Valokuvat: Pasi Piirainen

Rooleissa: Ilona Pukkila, Lassi Puodinketo, Suvi Eskola, Emma Taulo, Maria Similä, Aku Kallio, Maiju Rahikainen, Ville-Veikko Tiitinen, Jani Hurme, Pauliina Palo, Sini Parikka, Heli Lampilahti, Petri Rautio, Elli Vuorinen, Minna Penttilä, Kati Korjula, Hanna Koskinen, Maija Ketoluoto, Janina Miettinen, Elina Lintupää, Minttu Leppänen, Reetta Jouttimäki, Maija Ketonen, Petra Parkkonen, Elli Mäkinen

”Nuorisoteatteria ohjaa ensimmäistä kertaa Markus Karekallas, joka itsekin sai aikoinaan tuntuman näyttelemiseen ryhmän riveissä. Opit eivät ole menneet hukkaan. Karekallas osoittautuu nuoren mielen ymmärtäjäksi, joka on valjastanut esiintyjien innokkuuden oikeisiin uomiin.” (Anne Honkanen, ESS 23.11.2001)

Komedia Kaappaus Kyberavaruudessa otettiin ohjelmistoon syyskaudella 2001. Ohjaajana toimi Nuorisoteatterin johdossa aloittanut Markus Karekallas. Kaappaus Kyberavaruudessa oli Karekallakselle ensimmäinen itsenäinen ohjaustyö. Näytelmän kirjoittaja Anu-Maaria Tuominen oli kirjoittanut tekstin tilaustyönä Nuorisoteatterin tarpeisiin.

Näytelmä oli ohjaajan sanoin ironinen kuvaus nykyajan ihmisyydestä. Esiin nostettiin nuorten valtava tarve menestyä ja tienata rahaa, ja nykypäivän jatkuva kiire näkyi myös näyttämöllä.

”Kaappaus Kyberavaruudessa kertoo it-alan yrityksestä, jossa odotetaan jättipotin tipahtamista käsiin. Tarina on toki aikaansa sidottu, mutta sen vahvuudet tulevat esiin aiheen humoristisessa ja lähestulkoon absurdissa käsittelyssä. Lopun äkillisen jumalten väliintuloon päästessä tulee tosin miettineeksi, lyödäänkö tässä kasvoille vai pitäisikö nauraa. Valitsin jälkimmäisen. Mukana on siis tietynlaista oppineisuudenkin osoittamista.” (Anne Honkanen, ESS 6.11.2001)

Kuusi vuotta Nuorisoteatterissa näytellyt Karekallas toimi ohjaajana Nuorisoteatterille tutulla periaatteella, jonka mukaan kaikki halukkaat pääsivät mukaan teatterimaailmaan, sillä tekemistä löytyi kyllä kaikille, vaikka lavalle eivät kaikki mahtuneetkaan esiintymään. Innostuneisuus ja usko onnistumiseen näkyivät sekä teatterin lavalla että nuorten positiivisissa sanoissa ohjaajasta: ”Myös iloiset ja äänekkäät näyttelijät antavat kiitosta ohjaajalleen.

– Markus osaa ilmaista mikä toimii hyvin ja missä olisi parantamisen varaa. Hänen ohjauksensa on varsin tehokasta.

– Myös kuri toimii hyvin, joku lohkaisee joukosta.

Karekallas sanoo ennen kaikkea yhteistyön hänen ja näyttelijöiden välillä pelaavan varsin hyvin, joka hyvän lopputuloksen takia onkin tärkeää.” (Anu Rasku, Uusi Lahti 14.11.2001)

Nuorisoteatteri osallistui vuonna 2002 Heinolassa järjestettyyn Nuori kulttuuri – tapahtumaan, ja sijoittui neljänneksi näytelmällään Kaappaus Kyberavaruudessa.

72. Outi Keskevaari: Ihmisnahkabuutsit

Ensi-ilta: 12.4.2002, Pikkuteatteri

Ohjaus: Markus Karekallas

Lavastuksen suunnittelu: Pekka Saarikko

Lavastuksen toteutus: Kari Minkkinen, Markus Karekallas

Valot ja äänet: Pekka Saarikko

Puvustus: työryhmä

Juliste: Elina Pakkanen, Ville Tonttila

Valokuvat: Pasi Piirainen

Käsiohjelma: Markus Karekallas

Rooleissa: Lassi Puodinketo, Henri Modenius, Ilona Pukkila, Aku Kallio, Jussi Harmokivi, Tommi Tuominen, Maria Similä, Janina Miettinen, Pauliina Palo, Saara Koljonen, Jani Huurne, Sini Parikka, Petri Rautio, Maija Ketonen, Johanna Koponen, Kati Korjula, Petra Parkkonen, Mervi Rätty, Kaisa Kämäri, Minttu Leppänen, Maija Ketoluoto, Kaisa Kärki, Hanna Koskinen, Laura Salmi, Helinä Kytö, Reetta Jouttimäki, Elli Mäkinen

Kevään 2002 ensimmäisessä ensi-illassa nähtiin Karekallaksen ohjaama Ihmisnahkabuutsit. Vastenmielisestä nimestään huolimatta näytelmässä painotettiin positiivisia asioita, ystävyyttä ja rakkautta. Markus Karekallas tarttui tähän Keskevaarin kirjoittamaan näytelmään, joka sai ensiesityksensä nuorisoteatterilaisten toimesta. Ohjaajalle syntyi vahva kiinnostus tekstiä kohtaan siksi, että näytelmän roolihenkilöt olivat iältään 16–23-vuotiaita, yhtäläillä kuin nuorisoteatterilaiset itse.

”Ihmisnahkabuutsit on ironinen kertomus tämän päivän nuorista ongelmiseen ja onnentuntoiseen. Se käsittelee aikuisuuteen astuvien nuorten elämää järkyttäviä asioita: huumeita, seurustelua, rakkautta, uskontoa ja raskautta.” (Satu Salminen, Uusi Lahti 1.5.2002)

Rankkojakin asioita käsiteltiin huumorin keinoin. Satu Salminen nosti kritiikissään esiin Ihmisnahkabuutsien hersyvän ironian maailmaa kohtaan. Salminen oli sitä mieltä, että näytelmän tarkoitus oli viihdyttää, tarjota hauska hetki ilman vakavampaa taka-ajatusta. Tekijät uskoivat, että näiden humorististen tapahtumien todenmukaisuus ja nuorten elämää puhuttelevat aiheet helpottivat nuoren katsojan samaistumista näytelmän sisältöön.

”Näytelmä etenee elokuvamaisten takaumien kautta – siitä lienee tullut jo jonkinlainen tavamerkki käsikirjoittajalleen. Tällainen tarinankerronta on aina haaste ohjaajalle. Karekallas myöntääkin olleensa aluksi tekstin edessä hiukan ihmeissään.

– Sieltä se loogisuus kuitenkin löytyi ja uskon myös katsojen löytävän sen. Katsojia usein aliarvioidaan, ei heille kaikkea tarvitse alleviivata. Katsojille täytyy jättää myös oivaltamisen mahdollisuus.” (Anne Siilahti, ESS 6.4.2002)

Vuoden 2002 syyskaudella ei ollut ensi-iltaa, koska kaupungilla ei ollut varaa antaa avustuksia alaisuudessaan toimivalle Lahden kulttuuritoimiston Nuorisoteatterille.

2003

73. Nikolai Gogol: Naimapuuhia

Ensi-ilta: 5.4.2003, Pikkuteatteri

Ohjaus: Anu-Maaria Tuominen

Rooleissa mm.: Sini Parikka, Lassi Puodinketo, Reetta Jouttimäki, Janina Miettinen, Maria Similä

” – Ihmisen idiotismi ei katso sukupuolta”, totesi Anu-Maaria Tuominen, Naimapuuhia-näytelmän ohjaaja. Venäläisen klassikonäytelmän sukupuoliroolit käännettiin pääläelleen, naishahmojen ollessa miehiä ja toisinpäin: kosija Podkolesinista oli muuttunut kosijatar Podkaleskinaksi. Kosioretkelleen lähtenyt roolihenkilö liehitteli itselleen sulhasta ja taisteli rakkausrintamalla kilpakosijoitaan vastaan. Sukupuoliroolien muuttaminen liittyi myös olennaisesti siihen seikkaan, että enemmistö nuorisoteatterilaisista oli tuttuun tapaan naisia.

Naimapuuhat oli Tuomisen ensimmäinen ohjaus Nuorisoteatterissa. Tuominen oli kuitenkin tutustunut näytelmätekstiin jo aiemmin, kun hän oli ohjannut sen muutama vuosi sitten Teatteri Jurkkaan. Muutenkin venäläisyys ja venäjänkielinen teatteritaide olivat ohjaajalle tuttuja asioita, sillä teatteriohjaajakoulutuksen hän oli käynyt Pietarissa. ”Vanha tuttu Gogol” vetosi Tuomiseen ajattomuudellaan, ja yhtä lailla pistävällä ajankohtaisuudellaan:

” – Gogol näki aika tarkasti ihmisten epävarmuuden ja turhantärkeilyn. Nämä asiathan eivät ole muuttuneet miksiäkään 150 vuodessa, Tuominen sanoo.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 2.4.2003)

Syyskaudella 2003 Nuorisoteatterissa ei ollut ensi-iltoja.

2004

74. H.C. Andersen: Keisarin uudet vaatteet

Ensi-ilta: 9.1.2004, Pikkuteatteri

Ohjaus: Markus Karekallas

Käsikirjoitus Andersenin sadun pohjalta: Pekka Parviainen

Lavastus: Maria Ylätupa, Sari-Maria Pullinen

Koreografia: Emmi Liesmäki

Puvustus: Noora Salmela, Milla Vähätalo

Valot ja äänet: Pekka Saarikko

Rooleissa mm.: Joel Mäkinen, Sini Parikka, Juho Golnick, Janne Järvinen, Suvi Eskola, Niina Vuorisara, Miika-Juhani Ruokokoski

Syyskaudella 2003 harjoiteltu Keisarin uudet vaatteet sai ensi-iltansa vuoden 2004 alussa. Näytelmä oli humoristinen ja lapsille suunnattu, ja mukana oli 23 nuorisoteatterilaista. Näytelmä oli nuorisoteatterilaisten oma tulkinta, jossa klassikkotarina oli sijoitettu ajattomaan satumailmaan. Kyseessä oli tuttu tarina erään keisarikunnan hallitsijasta, joka turhamaisesti tuhlailee rahansa vain ulkoiseen hyvinvointiin ja vaatteilla koreiluun. Miten keisarin kävi, kun kaksi taitavaa ulkomaan räätäliä saapuivat valtakuntaan?

” – Toivottavasti se luonnollisuus ja onnellisuus, mikä tätä projektia on leimannut, huokuu myös katsomoon, sanoo näytelmän ohjaaja Markus Karekallas.” (ESS 9.1.2004)

”Näyttämölle rakennetut pyöreät askelmat ei-minnekään sopivat hyvin kuvaamaan keisarin tyhjätärkeää arvomaailmaa”, kirjoitti Ilkka Kuosmanen Etelä-Suomen Sanomien kritiikissään (9.1.2004). Turhamaisuus ja sen synnyttämien huolet ja ongelmat toimivat viittauksina todellisuuteen. Kuosmanen huomautti turhasta kiirehtimisestä ja sähellyksestä, mutta

kehui kuitenkin nuorten energisyyttä, hahmojen ulkoista olemusta, vakuuttavaa näyttämökuvaa ja koreografiaa.

75. Mary Shelley: Hirviö

Ensi-ilta: 10.5.2004, Pikkuteatteri

Ohjaus ja käsikirjoitus Shelley'n tarinan pohjalta: Kari Kyllönen

Lavastus: Outi Partti, Mirka Mannerto, Henry Saarinen, Arto Vuorinen

Puvustus: Marika Hämäläinen, Jarna Mandelin

Valot: Arto Vuorinen

Äänet: Pekka Saarikko

Rekvisiitta: Outi Partti, Mirka Mannerto

Maskeeraus: Forstyle Make-up school

Musiikkien sävellys: Sami Ahonen, Sanna Parviainen (Sokean tytön laulu)

Kampaukset: Kati Korjula

Tanssi: Laura Peltoniemi

Musiikki: Kalifax, Sanna Parviainen

Juliste: Lasse Salo, Tuomas Pakkanen

Käsiohjelma: Tuomas Pakkanen

Rooleissa: Miika-Juhani Ruokokoski, Lassi Puodinketo, Lasse Honkonen, Juho Golnick, Jarno Nousiainen, Sini Parikka, Maiju Rahikainen, Antti Saarimäki, Janina Miettinen, Helinä Kytö, Maarit Hyvärinen, Janne Järvinen, Mira Suutari, Jutta Peräkylä, Sanna Parviainen, Kati Korjula, Katja Hurri, Reetta Jouttimäki, Kaisa Kärki, Hanna Ahonen, Suvi Saarinen

Hirviö sisälsi goottilaulua ja hevimusiikkia, irronneiden käsien ja silmien lisäksi myös itse hirviön, joka pääsi hajamieliseltä tohtorilta karkuun. Shelley'n Frankenstein toimi pohjana Nuorisoteatterin uuden ohjaajan Kari Kyllösen näytelmässä. Kyllösen aloitti Nuorisoteatterissa vuoden 2004 alussa, ja hänellä oli omakohtaista kokemusta Nuorisoteatterissa näyttelemisestä 1970–1980-luvuilla.

Aikataulullisesti näytelmä valmistui pikavauhtia, mikä ei kuitenkaan estänyt nuorten kokonaisvaltaista paneutumista tarinaan – he työstivät roolihahmoja itsenäisesti, omien näkemystensä pohjalta. 1800-luvulle sijoittuva tarina muunnettiin nykyaikaan mustan farssin keinoin. Hirviö oli suunnattu nuorille aikuisille, ja kielletty alle 12-vuotiailta.

”Hirviö on tuttu tarina tohtorista, joka luo Prometeuksen tavoin ”elämää elottomasta” yrittäen kohottaa itsensä Jumalan asemaan. Karvapäinen hirviö ei kuitenkaan ole kyläläisille tervetullut ilmestys ja tohtori saa lopulta vastata teoistaan. ”Hirviö” on tarina ennakkoluuloista, elämän oikeista hirviöistä ja oman itsen etsimisestä. Vaikka tarina itsessään sisältää kaikki kauhutarinan ainekset Nuorisoteatterin lähestymistapa on kuitenkin komediallinen sisältäen perinteisen 30-luvun kauhuelokuvan pohjaväreen.” (Hirviön tiedote, 28.4.2004)

76. Kari Kyllönen ja Antti Saarimäki: The Bullships

Ensi-ilta: 22.10.2004, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Kari Kyllönen

Apulaisohjaaja: Outi Partti, Sini Parikka

Lavastus ja rekvisiitta: Henry Saarinen, Juhani Havo, Outi Partti, Sini Parikka

Puvustus: Katri Viikilä-Juhala, Riitta Viantie

Maskeeraus: Sini Parikka, työryhmä

Valot ja äänet: Pekka Saarikko

Valomies: Juha Kiuru

Tanssi: Janina Miettinen

Musiikkivideo: Juho Golnick, Julius Lanu

Juliste ja käsiohjelma: Tuomas Pakkanen

Rooleissa: Katja Hurri, Maiju Rahikainen, Janina Miettinen, Maarit Hyvärinen, Helinä Kytö, Juho Golnick, Miika-Juhani Ruokokoski, Jarno Nousiainen, Sanna Parviainen, Janne Järvinen, Juha Kyyrö, Nadja Siven, Jutta Peräkylä, Mira Suutari, Tintti Törmänen, Virve Sankala, Henna Honkasalo, Aapo Koskela, Samu Rintala, Mikko Olsamo, Ida Virtanen, Hilla Rautjärvi, Tiina Salmela, Antti Saarimäki, Anna-Mari Vesterberg, Hanna Ahonen, Laura Kalaoja, Alina Kilpinen, Sarian Antila, Janika Kemppainen

Punk, isot tukat ja räikeät meikit. Kari Kyllösen ohjaama The Bullships palasi takaisin 1980-luvulle. Näytelmä kertoi samannimisestä, viisihenkisestä tyttöbändistä, jotka pääsivät ulkoisten avujen avulla musiikkitaivaalle, sillä soittaa he eivät osanneet. Kyllönen kuvaili The Bullships -farssin tunnelmia sanoin "Köyhän miehen Saturday Night Fever" ja "Aivot narikkaan, hanat kaakkoon". Takaumien avulla ja puolidokumentaarisella tyylillä toteutettu näytelmä oli puhdasta hauskanpitoa.

"Näytelmän nopea työaika ei ole Kyllösen mukaan välttämättä ollut mikään haittatekijä. Yli 30 näyttelijän porukka on oppinut luottamaan itseensä ja puhaltamaan yhteen hiileen, kun aikaa tyhjämpäiväiseen nyhjäilyyn ei ole yksinkertaisesti jäänyt.

– Minä tein roolituksen, mutta jokainen on tehnyt esimerkiksi roolianalyysit itse. Viimeisen viikon ajan harjoituksia on ollut joka päivä. Kyllähän tällainen pikaproduktio hitsaa aika hyvin porukan kasaan, Kyllönen kertoo."

"Kyllösen ikäluokalle näytelmä toimii nostalgian herättäjä.

Nuoremmille katsojille Bullships tarjoaa mahdollisuuden kurkistaa 1980-luvun peilipallojen ja vinyylilevyjen kulta-aikaan.

– Ällöö. Onko meidän vanhemmat oikeesti olleet tällaisia? tiivistävät Nuorisoteatterin näyttelijät näkemyksensä näytelmän peilaamasta aikakaudesta." (Ilkka Kuosmanen, ESS 20.10.2004)

77. Arthur Miller: Tulikoe

Ensi-ilta: 16.4.2005, Pikkuteatteri

Ohjaus: Kari Kyllönen

Suomennos: Ritva Heikkilä, Simo Konsala

Valot ja äänet: Arto Vuorinen, Ilkka Kivi

Musiikki: Sanna Parviainen, Richard Wagner

Kuiskaajat: Virpi Kähäri, Vili Kähäri

Puvustus: Katri Viikilä-Juhala, Eila Kantoluoto, Jaana Suhonen

Maskeeraus: Forstyle Make-up school

Lavastus ja rekvisiitta: Juhani Havo, Jyrki Soine, Henry Saarinen, Outi Partti, Kulttuuril-
la työhön -työryhmä: Noora Soittu, Niina Koponen, Juha Kyyrö, Michael Rekola

Käsiohjelma ja juliste: Jyrki Soine

Valokuvat: Tarmo Valmela

Rooleissa: Sarian Antila, Anna-Mari Vesterberg, Virve Sankala, Laura Kalola, Hanna Ahonen, Sanna Palomäki, Nadja Siven, Alina Kilpinen, Henna Honkasalo, Jutta Peräky-
lä, Katja Hurri, Mira Suutari, Juho Golnick, Michael Rekola, Juha Kyyrö, Lassi Puodin-
to, Janina Miettinen, Mikko Olsamo, Maiju Rahikainen, Mikko Peltoniemi, Maarit Hyvä-
rinen, Helinä Kytö, Jarno Nousiainen, Maria Similä, Samu Rintala, Janne Järvinen, Miika-
Juhani Ruokokoski, Aapo Koskela

”Kari Kyllösen ohjausta onkin kiitettävä ennen kaikkea nuorten motivoinnista ja porukan yhteen hitsaamisesta. Paljon puheen ja vähän toiminnan tarina pureutuu ihmisen psykologiaan ja siihen, miten henkilökohtaisesta tulee yhteiskunnallisesti merkittävää. Tällainen lähestymistapa kantaa juuri niin kauan, kun näyttelijöillä pysyy pallo hallussa. Ja tässähän pysyy. Toiminnallisia tehoja Kyllösen ohjaus löytää hienosti Arwi Vuorisen ja Ilkka Kiven valoista ja äänistä.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 5.5.2005)

Kari Kyllösen kolmas ohjaus Nuorisoteatterille oli Arthur Millerin Tulikoe. Jo esitysoikeuk-
sien saaminen osoittautui haasteeksi, sillä harrastajateattereille ei lupaa tavallisesti myön-
netty. Lahden Nuorisoteatterin historia kaupungin alaisuudessa pitkään toimineena insti-
tuutiona onnistui vakuuttamaan Millerin amerikkalaiset oikeudenomistajat, ja näin sai al-
kunsa Nuorisoteatterilaisten Tulikoe. Se, mihin päädyttiin, oli kolmituntinen taidonnäyte,
jota itse ohjaajakin piti yhtenä Nuorisoteatterin 44-vuotisen historian haasteellisimmista
näytelmistä.

”Näytelmän syntyhistoria on siis läpeensä poliittinen, mutta Lahden nuorisoteatterissa on luvassa versio, joka puuttuu politiikkaan mahdollisimman vähän. Sen sijaan Lahdessa keskitytään Salemin tragedian henkilökohtaisiin ulottuvuuksiin. Kyllösen mukaan Tulikoe kuvastaa ennen kaikkea sitä, kuinka ihmiset huijataan uskonnon tai jonkin muun asian varjolla henkilökohtaisen valtapyrkimysten välikappaleiksi.

Osaltaan kyse on myös joukkohysterian lietsomisesta ja ihmisten karsinoinnista hyviin ja epäkelvöihin. Kun asiaa tutkitaan tarpeeksi kauan oikeassa valossa, saadaan mustakin näyttämään valkoiselta. Sen jälkeen ne, jotka yhä uskaltavat väittää valkoista valkoiseksi, tuomitaan liittoutumisesta itsensä saatanan kanssa. Alkaako kuulostaa terrorismin vastaiselta sodalta?

– Tilanne ei tietenkään ole muuttunut 1600-luvun lopusta mihinkään. Jos yhteisö sekoaa, niin se sekoaa, eikä sitä lumipalloefektiä pysäytä mikään, Kyllönen sanoo.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 13.4.2005)

Nuorille Tulikoe teetti erityisen paljon työtä, ja tekstiä harjoiteltiin porukalla myös harjoitusten ulkopuolella. Omistautuminen edellytti vahvaa halua, pitkäjänteisyyttä ja tekemisen iloa. Vaikea teksti vaati täydellistä heittäytymistä, ja vakavaa näytelmää oli turha lähteä toteuttamaan muuten kuin tosissaan. Kokonaisuudessaan vaativa prosessi koului ja koulutti nuoria näyttelijöitä, ja itsensä haastaminen ja heittäytyminen saivatkin aikaan yllättäviä kommentteja Ilkka Kuosmanen kritiikissä: ”Kuinka tätä nyt osaisi tarpeeksi kehua? Lahden nuorisoteatterin Tulikoe on vaikuttavinta, keskittyneintä, sujuvinta – yksinkertaisesti parasta – harrastajateatteria, mitä olen nähnyt vuosikausiin. Eikä se kyllä häpeä monien ammattiproduktioiden rinnalla.” (ESS 5.5.2005)

78. Kari Kyllönen: Murha Pörniälän kartanossa

Välitarkastaja Edwin Etto Järvenpään tutkimuksia Osa 5

Ensi-ilta: 17.9.2005, Pikkuteatteri

Ohjaus: Kari Kyllönen

Puvustus: Eila Kantoluoto

Lavastus: Henry Saarinen

Rekvisiitta: Saara Karlsson

Valot: Arto Vuorinen

Äänet: Ilkka Kivi

Juliste ja käsiohjelma: Matti Vestala

Rooleissa: Mikko Olsamo, Samu Rintala, Kirsi Laine, Jukka Kajala, Maria Similä, Miika-Juhani Ruokokoski, Minja Koski, Jussi Parviainen, Miina Siitonen, Jonas Aaltio, Virpi Kähäri, Ranssi Toiviainen, Eeva Kaisa Jauhiainen, Maarit Hyvärinen, Hanna Ahonen, Sonja Hänninen, Heidi Niemelä, Sanna Parviainen, Satu-Johanna Pekonen, Juho Golnick, Vili Kähäri, Kaisa Clewer, Riina Laukkanen, Marieela Wallasvaara, Alina Kilpinen, Tiiu Korvenaro, Anna Kuisma, Elli Valmela

Murhamysteeri Murha Pörniälän kartanossa poikkesi edelliskevään Tulikokeesta niin sisällöllisesti kuin toteutuksellisestikin, sillä raskas harjoitusrupeama vaihtui nopeaan aikatauluun ja loppupelissä vain viiteen harjoituskertaan. Pika-aikataulussa toimiminen tuotti haasteita niin näyttelijöille, kuin myös puvustuksen, rekvisiitan, lavastajan ja esitystekniikan tekijöille. Esitys pyrki osoittamaan tekijöille ja katsojille, että teatterin tekemisiä ei pidä aina ottaa turhan vakavasti. Ohjaaja Kari Kyllönen nimitti tyylilajia ”dekkarifarssikomedia-tragediaksi”, ja näytelmällä muistutettiin, että ”kulttuuria se on huonokin kulttuuri”.

Käsiohjelman ohjaajan sanassa Kyllönen pohjaa näytelmän lähtökohtia: ”Näytelmä on syvä kumarrus ja kunnianosoitus loistavalle elokuvaohjaajalle Ed Wood jr:lle.

Kyseisen ohjaajan teokset ovat mitä rehellisintä kuttaperkaa ja soopaa mutta kuitenkin täysin vakavissaan ja täydestä sydäimestä tehtyjä. Hänen teoksensa ovat poikkeuksetta kärjessä äänestämässä maailman huonoimpia elokuvia. Häntä voidaan suomalaiskansallisen ylpeinä tituleerata Amerikan Visa Mäkiseksi.”

”Nuorisoteatteri osoitti, että kun huono tehdään hyvin, on lopputulos hauskaa – yleisö nimittäin nauroi katketakseen. - -

Kyllösen teksti kurottelee moneen suuntaan. Murhaparodia heittelee näyttämölle muun muassa kauhuelokuvien estetiikkaa, USA:n syvää etelää, bluesia, Sherlock Holmesin yli-mielisyyttä ja Poliisiopisto-elokuvien absurdia huumoria.

Näyttämösovitukseen ujutetut vitsit hakevat mauttomuudessaan vertaansa, mutta ilahduttavaa on, että Kyllösen ohjaus ei jumiudu mihinkään yksittäiseen juttuun. Tempo säilyy korkealla, siksi ne vitsit jaksavat naurattaa.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 20.9.2005)

79. **Anni Swan: Ollin oppivuodet**

Ensi-ilta: 10.3.2006, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Kari Kyllönen

Käsikirjoitus Swanin sadun pohjalta: Sirkku Peltola

Musiikki: Heikki Salo, Pekka Parviainen

Musiikin sovitus: Sanna Parviainen, Ilmari Myllynen

Bändi: Sanna Parviainen, Ilmari Myllynen, Toni Heiskanen, Marko Ijäs, Joonas Haverinen

Valot, tehosteet ja saliaänet: Pekka Saarikko

Lavastus ja tarpeisto: Tytti Götsch, Henry Saarinen, Saara Karlsson, Anni Teräväinen, Vilma Ruokolainen, Pekka Saarikko, Ilkka Kivi, Ranssi Toiviainen

Puvustus: Tytti Götsch, Maija Kjellberg

Maskeeraus: Style Academy

Juliste: Pasi Korhonen, Juho Golnick

Käsiohjelma: Pasi Korhonen

Rooleissa: Jussi Parviainen, Vili Kähäri, Kirsi Laine, Ranssi Toiviainen, Juho Golnick, Eeva Jauhiainen, Maiju Rahikainen, Janne Järvinen, Jonas Aaltio, Elli Valmela, Anna Kuisma, Heidi Niemelä, Katja Hurri, Tiiu Korvenaro, Satu-Johanna Pekonen, Sonja Hänninen, Kaisa Clewer, Jarmo Nousiainen, Miina Siitonen, Maria Similä, Michael Rekola, Ilmari Myllynen, Virpi Kähäri, Henna Honkasalo, Samu Rintala, Jutta Peräkylä, Sanna Parviainen, Hanna Ahonen, Alina Kilpinen, Riina Laukkanen

Vuonna 2006 tavoitteena oli tutustuttaa nuoret kahteen erityyppiseen ohjausmenetelmään. Keväällä esitettiin näytelmä Ollin oppivuodet, joka toteutettiin tiukassa ohjaajan valvonnassa ja tarkasti ohjeistettuna. Syyskauden Kolme muskettisoturia puolestaan antoi näyttelijöille vapaat kädet ja tilaa improvisaatiolle ja tekstin muuntelemiselle.

”Ollin oppivuodet on haikea ja paikoin mustanpuhuva kasvukertomus missä elämää opitaan kovimman kautta. Ollin varttuminen pikkupojasta nuorukaiseksi tapahtuu maailmassa, jossa onni ja hyvyys tipahtelevat pieninä murusina kun taas ihmisten pahuus ja kaikenkattava julmuus putoavat pienen matkaajan niskaan valtavana järkäleinä. Ollin selkä kyllä taipuu, muttei katkea.” (Kari Kyllönen/ohjaajan sana, Ollin oppivuodet -näytelmän käsiohjelma)

Kyllönen perusteli tämän tasoltaan vaativan näytelmän valitsemista ohjelmistoon suurilta osin sillä, että yli kolmekymmentä nuorisoteatterilaista saisi jokainen roolin näyteltäväkseen. Pienellä budjetilla toteutettu näytelmä loisti laajalla tunneskaalallaan, kateudesta katumukseen, kirjoitti Helena Salakka kritiikissään.

”Ollin tarinan lähtökohta on herkullinen: hemmoteltava Olli karkaa kotoaan. Kun tarinan alkuun lisätään vielä aimo annos kostonhimoa ja kieroilua viattoman pään menoksi, lähtökohta hyvään tarinaan on taattu.

Ollin mehevän synkkä kasvukertomus teki vaikutuksen Lahden Nuorisoteatterin ohjaajaan Kari Kyllöseen, joka poimi näytelmän usean ehdokkaan joukosta kevään ensi-iltaan. Sirkku Peltolan käsikirjoitus, joka oli tehty Anni Swanin tarinan mukaan, kolahti häneen heti.

– Ollia viedään näytelmässä kuin litran mittaa! Tarina on synkkä, mutta vastapainona keikkuu kuitenkin reilusti huumoria. Lisäksi näytelmä on hyväksi havaittu muun muassa Lahden kaupunginteatterissa 80-luvun lopussa, ja siinä on paljon rooleja, Kyllönen perustelee näytelmän valintaa.” (Helena Salakka, ESS 8.3.2006)

80. Alexandre Dumas: Kolme muskettisoturia

Ensi-ilta: 11.10.2006, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus ja sovitus: Kari Kyllönen

Puvustus: Maija Kjellberg, Anne Raatikainen, Kati Kuusela

Rekvisiitta: Maija Kjellberg, Henry Saarinen, Arto Vuorinen, Anu Kankare

Lavastus: Henry Saarinen

Valot: Pekka Saarikko

Äänet: Ilkka Kivi

Tanssikoreografia: Jutta Peräkylä, Virpi Kähäri

Miekkailukoreografia: Markus Karekallas

Laulujen sävellys: Sami Ahonen

Laulujen sanat: Kari Kyllönen

Laulujen sovitus: Ilmari Myllynen

Juliste ja käsiohjelma: Erja Palm

Rooleissa: Juho Golnick, Jukka Kajala, Michael Rekola, Samu Rintala, Jussi Parviainen, Juha Kyyrö, Mikko Veikkola, Kaisa Clewer, Kirsi Laine, Elli Valmela, Eeva Jauhiainen, Sonja Hänninen, Jussi Keränen, Riina Laukkanen, Alina Kilpinen, Tiiu Korvenaro, Satu-Johanna Pekonen, Miina Siitonen, Maria Similä, Maiju Rahikainen

"Kyseessä on Alexandre Dumas'n Kolme muskettisoturia, jonka Kari Kyllönen on vetänyt oman mankelinsa läpi.

Lopputuloks on ”epäsovitus”, jossa vauhti ja vimma yhdistyvät kotimaiseen puskaahuu-
riin.

Näytelmä on kunnianosoitus Spede Pasaselle. – Olen ikuisesti koukussa Speden alkukau-
den juttuihin, esimerkiksi Speedy Gonzalesiin ja Robin Hoodiin, Kyllönen ylistää”, kuvail-
tiin Ilkka Kuosmasen lehtikirjoituksessa. (ESS 11.10.2006)

Toisin sanoen Kolme muskettisoturia tehtiin huumorin ja parodian keinoin. Nuorisoteatte-
rin näyttelijät olivat itse keksineet monia esityksen vitseistä itse. Loput sovituksista olivat
peräisin viidentoista vuoden takaa Orimattilan kesäteatterista, jonne Kyllönen oli tehnyt
saman näytelmän.

” – Juoni pitää kyllä kutinsa. Emme millään muotoa halua loukata Dumas’n klassikkoa
vaan tehdä siitä omannäköisemme, Kyllönen täsmentää.” (Ilkka Kuosmanen, ESS
11.10.2006)

2007

81. Horace McCoy: Maratontanssit (Ammutaanhan hevosiakin)

Ensi-ilta: 12.4.2007, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Kari Kyllönen

Suomennos: Esko Elstelä

Ohjaajan assistentti: Riikka Rossi

Äänet ja valot: Ilkka Kivi

Kuiskaajat: Maija Saira, Anna Lehtonen

Lavastus ja visualisointi: Kati Kuusela, Anu Kankare, Henry Saarinen, Jarkko Mälkiä

Lavastemies ja seurantavalot: Jarkko Mälkiä

Puvustus: Maija Kjellberg, Anne Raatikainen, Henna Hertsi

Rekvisiitta: Anu Kankare, Henry Saarinen, Maija Kjellberg

Juliste ja käsiohjelma: Erja Palm, Riikka Rossi

Rooleissa: Juho Golnick, Kirsi Laine, Juho Kyyrö, Jussi Parviainen, Virpi Kähäri, Ranssi
Toiviainen, Helinä Kytö, Hannes Mikkelsen, Jutta Peräkylä, Maiju Rahikainen, Jukka
Kajala, Miina Siitonen, Elli Valmela, Mikko Veikkola, Eeva Jauhainen, Alina Kilpinen,
Tiiu Korvenaro, Satu-Johanna Pekonen, Anna Kuisma, Ilpo Kaikkonen, Sonja Hänninen,
Ville Nieminen

Lahden Nuorisoteatterin 45-vuotisjuhlanäytelmäksi valittiin Maratontanssit (Ammutaan-
han hevosiakin). Kyllönen oli halunnut tehdä Maratontanssit jo pidemmän aikaa, kunnes
kolme ja puoli vuotta kestäneen ohjauksautensa päätteeksi hän tarttui kyseiseen näytel-
mään. Haasteellista, fyysisten ja henkisten ääri rajojen näytelmää oli toteuttamassa 25 nuor-
ta näyttelijää.

Maratontanssit olivat nimensä mukaiset: tanssia piti vuorokauden ympäri, kahden tunnin välein oli lupa pitää kymmenen minuutin tauko. Näyttämöllä näkyi raadollinen maailma, jossa hädässä olevia nöyryytettiin ja käytettiin häikäilemättömästi hyväksi. Sille parille, joka jaksoi tanssia pisimpään, oli tarjolla rahapalkkio. Määrällisesti palkkio ei ollut huima, mutta epätoivoinen lama-aika ei antanut valinnanvaraa. Ohjaaja Kyllönen osoitti Yhdysvaltojen 30-luvun pula-aikaan sijoittuvan näytelmän yhtymäkohtia nuorten työttömyysahdinkoon, ja näytelmä rinnastettiin 2000-luvun Suomessa vallitsevaan nuorten huonoon työllisyystilanteeseen:

” – Nuorilla työttömillä on hirveä syrjäytymisvaara. Silloin kun itse olin nuori, työpaikka oli varma, jos pääsi johonkin opiskelemaan. Nyt nuoret joutuvat opiskelemaan vuosikaudet joutuakseen työttömiksi.” (Anne Siilahti, ESS 4.4.2007)

”McCoy’n teksti toimii useilla eri tasoilla. Sitä voi katsoa sinällään, Idols- ja Selviytyjät-tyyppisen viihdekoneistoajattelun kritiikkinä.

Tällä tasolla teksti onkin hätkähdyttävän tuore. 1930-luvun maratontanssijoidenkin unelmissa kangastelee raharikas ura julkisuudessa. Kilpailun järjestäjien tavoitteena on tietysti ottaa nuorista irti mahdollisimman suuri rahallinen hyöty, tarvittaessa vaikka sensaatioita junailemalla.

Symbolisella tasolla tanssilattian liepeille rakentuu suuri metafora länsimaisesta elämästä yleensä. Siinä on kyse katkerasta darwinistisesta eloonjäämiskamppailusta äärikapitalistisessa yhteiskunnassa.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 21.4.2007)

82. Väinö Weckström: Punakapina

Ensi-ilta: 8.12.2007, Pikkuteatteri

Ohjaus: Väinö Weckström

Lavastus ja visualisointi: Salla Virkki, Henry Saarinen, Jarkko Mälkiä

Puvustus: Minna Alanko, Kati Kuusela

Maskeeraus: Tytti Nieminen

Valot ja äänet: Arto Vuorinen

Musiikin harjoitus: Marko Kemppi

Musiikin sovitus ja soitto: Porocks, Aleksi Saraskari, Ilmari Myllynen

Juliste ja käsiohjelma: Erja Palm, Tiina Vanhapelto

Valokuvat: Tommi Veneskari

Rooleissa: Maria Jäppinen, Kalle Sulalampi, Niko-Joonas Sinkkonen, Susanna Haavisto, Jänne Jämsä, Elli Valmela, Roosa Lindeman, Virpi Kähäri, Ville Nieminen, Tiiu Korvenaro, Jutta Peräkylä, Miina Siitonen, Anna Lehtonen, Ranssi Toiviainen, Anna Pukkila, Eeva Jauhiainen, Mirka Sulander

” – TÄYSILLÄ!!!” (Väinö Weckström/ohjaajan sana, Punakapinan käsiohjelma)

Pääsykokeiden kautta Nuorisoteatteriin valittiin 17 hengen ryhmä, jonka ohjaajana aloitti Väinö Weckström. Punakapina oli Weckströmin ensimmäinen käsikirjoitus ja ohjaus Nuorisoteatterille. Etelä-Suomen Sanomien kriitikko kirjoitti näytelmästä positiivisesti: ”Punakapina on huolella valmistettu esitys”.

” – Nämä nuoret ovat ottaneet asiakseen oppia kaiken mitä minulla on opetettavaa. Motivaatio ja ryhmähenki on saavuttanut tässä porukassa uuden ulottuvuuden, jonka ansiosta nämä nuoret saavat paljon kasvattavaa kokemusta teatterin saralta.” (Väinö Weckström, 22.11.2007, arkistoitu uutinen/Lahden kaupunki)

Näytelmä kertoi perinteitä rikkoen tarinan nykyjoulusta ja Korvatunturin väestä. Erisukummallisuutta kuvasivat käsiohjelman roolihahmojen kuvauksetkin: ”Joulupukki: kaikkien tuntema joulun isä, eng. Coca-Claus. Puhutaan että hän tuo jouluna lahjoja kilteille lapsille. Joulupukki kuvataan kilttinä, punanuttuisena, pyöreävatsaisena vanhana miehenä, jolla on suuri valkoinen parta. Mutta eipä välttämättä tässä näytelmässä!” Lisäksi mukana seikkailivat muun muassa porot, Jänkhä-ämmä, Terapia-, Tiedottaja- ja Sauna-tonttu.

2008

83. Kirsti Manninen: Viisi pientä hevoslasta

Ensi-ilta: 16.2.2008, Pikkuteatteri

Ohjaus: Väinö Weckström

Dramatisointi: Riittakatriina Manninen-Louhensalo

Musiikin sävellys ja sovitus: Ilmari Myllynen, Mikko Peltoniemi, Väinö Weckström

Rooleissa: Aarni Mikkola, Irene Söderholm, Jesse Raatikainen, Siiri Kotiranta, Jasmin Jyrä, Niko-Joonas Sinkkonen, Janne Jämsä, Terttu Vallin, Anna Lehtonen, Ola Blick, Eeva Jauhiainen, Jenni Anttila, Larissa Bister, Susanna Shilman, Anna Pukkila, Elli Valmela, Väinö Weckström

Nuorisoteatterin ja Lasten teatterikerhon ensimmäinen yhteisproduktio oli helmikuussa 2008 ensi-iltansa saanut satunäytelmä Viisi pientä hevoslasta, ohjaajanaan Väinö Weckström. Viiden pienen hevoslapsen toteutukseen osallistui yhteensä 17 nuorta ja lasta Nuorisoteatterista ja Lasten teatterikerhosta, jonka toiminta oli alkanut jo syksyllä 2007. Nute ja Late pyrkivät tekemään tiivistä yhteistyötä, ja tuottamaan esityksiä yhdessä ja erikseen. Kaikilla tuli olla mahdollisuus seurata toistensa työskentelyä ja kehittymistä.

Keväällä 2008 oli tarkoitus valmistaa Mika Waltarin Komisario Palmun erehdys, mutta esitysoikeuksien puuttuessa näytelmää ei saatu lavalle asti. Esityksen sijasta Nuorisoteatterilaiset valmistivat toukokuussa lyhytelokuvan *Jelousie*, jossa oli mukana sekä Nuorisoteatterilaisia että Lasten teatterikerholaisia.

84. Aapeli: Koko kaupungin Vinski

Ensi-ilta: 10.10.2008, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Jarna Mandelin

Sovitus: Matti Nieminen

Musiikkien sävellys ja harjoitus: Lea Orpana

Valot: Ilkka Kivi

Äänet: Aapo Ravantti

Lavasteiden valmistus: Aapo Ravantti, Salla Virkki

Tarpeiston valmistus: Salla Virkki, Eija Punkkinen, Minna Alanko

Puvustus: Eila Kantoluoto, Minna Alanko, Kati Kuusela

Musiikkien esitys: Hanna Hänninen, Alina Tolvanen

Maskeerausten ja kampausten opastus: Eija Punkkinen

Juliste, käsiohjelma ja valokuvat: Minna Lehtimäki

Rooleissa: Jesse Raatikainen, Ola Blick, Roosa Lindeman, Anna Pukkila, Alekski Tolvanen, Anna Lehtonen, Ranssi Toiviainen, Varpu Kotilainen, Jutta Pantsu, Taija Grönholm, Irene Söderholm, Maija Yrjölä, Elsa Lehtinen, Janne Jämsä, Eetu Valmela, Anni Tolvanen, Marja Vuori, Miina Siitonen, Aarni Mikkola, Joonas Vesalainen, Noora Etelä, Larissa Bister, Jasmin Jyrä, Siiri Kotiranta, Venla-Maria Uutera, Jenni Anttila, Otso Mönkäre, Erika Sumina, Laura Tähtinen, Susanna Shilman, Jasmia Siilin, Helmi Tuomola, Terttu Vallin, Anna Kiiskinen, Alina Tolvanen, Veera Mönkäre, Hanna Hänninen, Iina Pyysing, Fanny Hietala, Santtu Kaija

”Koko kaupungin Vinskiä tehdessä haastavinta oli neljäkymmenpäisen joukon ohjaaminen. Välillä oli äänijänteet kovilla, kun yritin saada kaikki kuuntelemaan yhdellä kertaa. Työskentely näiden innostuneiden nuorten kanssa on kuitenkin ah niin palkitsevaa. Tässä joukossa loistaa kirkkaana teatterin tekemisen palo. Nuorilla on loistava asenne ja yhteishenki, puhumattakaan kunnianhimmasta, jolla nuoret haastavat itsensä tekemään parhaansa. Siispä kiitos ja antakaa mennä täysillä vaan eteenpäin!” (Jarna Mandelin/ohjaajan sana, Koko kaupungin Vinski -näytelmän käsiohjelma)

Syyskaudella Nuten ja Laten ohjaajina aloittivat Jarna Mandelin ja Lea Orpana. Syksyn ensimmäisessä esityksessä oli mukana noin 40 esiintyjää, Koko kaupungin Vinski ollessa jälleen Nuorisoteatterin ja Lasten teatterikerhon yhteisproduktio. Laten jäsenmäärää kasvatettiin syksyllä 2008, minkä seurauksena lasten teatterikerholaiset jaettiin kahteen eri ryhmään. Eri ikäryhmien yhteistyön tarkoituksena oli saada nuoret ryhmäytymään lyhyen, kuuden viikon harjoitusjakson aikana, ja lisäksi tavoitteena oli, että jokainen nuori ja lapsi pääsisi esiintymään. Koko kaupungin Vinski -näytelmän ohjasi Jarna Mandelin, ja sävellyksestä vastasi Lea Orpana. Marjaana Konnun lehtikirjoituksessa Mandelin kertoi valinneensa näytelmän sen herkullisen tekstin ja jo lapsuudesta tuttujen, hauskojen hahmojen takia. Lisäksi ohjaajalle oli tärkeää, että lavalle saatiin koko perheen näytelmä. (Uusi Lahti 8.10.2008)

Hömpstadin rauhallisessa kaupungissa asuva yhdeksänvuotias pikkupoika oli pismaamaainen Vinski. Kesäloman alkajaisiksi hän ryhtyi selvittämään yllättäen paikalle ilmaantuneen murtovarkaan henkilöllisyyttä. Salapoliisityöhön ryhtyivät Vinski ja kesyyntynyt harakka Vinsentti.

” – Vinskin hahmossa on ajatonta pikkupojan innostusta. Lopulta se koko juttu kietoutuu sen ympärille, mikä elämässä on oikein ja mikä väärin, Mandelin luonnehtii.”

”Mandelin kertoo luottavansa 1950-luvulle sijoittuvan tarinan vetovoimaan, eikä ole lähtenyt modernisoimaan Matti Niemisen sovitusta.

– Se on niin kiinni siinä visuaalisessa maailmassa, että uskon tarinan aukeavan nykyajan lapsillekin, kertoo Mandelin.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 4.10.2008)

85. Jarna Mandelin ja työryhmä: Irrallaan 241224 - Suomipopin klassikoita

Ensi-ilta: 28.11.2008, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Jarna Mandelin

Koreografia: Pia Kiuru

Musiikin esitys: Riimu: Matti Hussi, Ola Blick, Joonas Vesalainen, Einari Toiviainen, Maija Yrjöjä

Musiikin ja laulujen harjoitus: Lea Orpana

Valot: Arto Vuorinen

Äänet: Ilkka Kivi, Aapo Ravantti

Tarpeisto: Salla Virkki, Minna Alanko

Valokuvat ja juliste: Minna Lehtimäki

Käsiohjelma: Erja Palm

Rooleissa: Roosa Lindeman, Maija Yrjölä, Cecilia Ekholm, Varpu Kotilainen, Joonas Vesalainen, Ola Blick, Santtu Kaija, Jesse Raatikainen, Anni Tolvanen, Jutta Pantsu, Miina Siitonen, Marja Vuori, Aarni Mikkola, Janne Jämsä, Alekski Tolvanen, Ranssi Toiviainen, Irene Söderholm, Anna Lehtonen, Helmi Paulamäki, Virpi Kähäri, Taija Grönholm, Eetu Valmela, Matti Hussi, Einari Toiviainen

Syyskauden 2008 toinen esitys Irrallaan 241224 – Suomipopin klassikoita syntyi ohjaajien yhteisen idean pohjalta. Musiikin ja laulun opetuksesta vastasi Lea Orpana, bändin ohjauksesta ja harjoituksista vastasi Matti Hussi. Näiden lisäksi nuoria ohjasivat Jarna Mandelin ja Pia Kiuru.

”Irrallaan 241224 – Suomipopin klassikoita pitää sisällään musiikkia, suuria tunteita, iloa, surua, onnea, rakkautta ja suomalaista melankoliaa.” (Arkistoitu uutinen/Lahden kaupunki, 10.12.2008)

Idea lauluiltaan tuli nuorilta itseltään. Alusta asti esityksen luomisessa mukana olleet nuoret halusivat laajentaa osaamistaan laulun ja musiikin puolelle. Näyttämöilmaisun lisäksi nuoret pääsivät oppimaan laulutekniikkaa ja musiikin yhdistämistä teatterityöhön. Nuoret pääsivät muokkaamaan tekstejä itse ja osallistumaan esityksen suunnitteluun, käsikirjoituksesta alkaen. Jokainen nuori sai myös henkilökohtaista ohjausta laulussa ja musiikissa. Esitys koostui soolo- ja ryhmälauluista, yhteensä 19 suomalaisesta popklassikosta, tekijöiltä kuten Ultra Bra, Maija Vilkkumaa, Tehosekoitin, Hector ja Dingo. Klassikot kietoutuivat yhteen suomalaisesta joulusta kertovien tarinoiden kanssa. Kohdeyleisönä olivat samankäiset nuoret, mikä näkyi myös musiikkiesityksiä suunnitellessa: ” – Kappalevalinnat on tehty nuorisoa silmällä pitäen, nuorisoteatterin ohjaaja Jarna Mandelin sanoo.

– Tarkoituksena oli valita positiivisia ja iloisia suomalaisia pop-kappaleita, mutta tehtävä osoittautui hankalaksi. Suomalaiseen musiikkiin kuuluu tietynlainen melankolisuus.” (Marjo Karinranta, ESS 20.11.2008)

”Lahden nuorisoteatterin Irrallaan 241224 – Suomipopin klassikoita on poppotpuri. Kappaleet niputtaa yhteen väljä juoni ja harvat repliikit, mutta enempää ei tarvitakaan. Tekijät ovat halunneet painottaa musiikkia.” (Tiina Hotti, Uusi Lahti 3.12.2008)

2009

86. Aristophanes: Lysistrate

Ensi-ilta: 18.3.2009, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Jarna Mandelin

Suomennos: Esko Elstelä

Koreografia: Roosa Lindeman

Äänet: Jari Ojala

Valot: Ilkka Kivi

Lavasteiden suunnittelu ja valmistus: Salla Virkki, Minna Sundelin

Tarpeiston suunnittelu ja valmistus: Salla Virkki, Minna Sundelin

Puvustuksen suunnittelu: Kati Kuusela-Turunen

Puvustuksen valmistus: Eila Kantoluoto

Valokuvat, käsiohjelma ja juliste: Minna Lehtimäki

Rooleissa: Irene Söderholm, Varpu Kotilainen, Miina Siitonen, Emma Kokkonen, Maija Yrjölä, Jutta Pansu, Anna Pukkila, Anna Lehtonen, Taija Grönholm, Anni Tolvanen, Marja Vuori, Helmi Paulamäki, Jesse Raatikainen, Ranssi Toiviainen, Aarni Mikkola, Joonas Vesalainen, Sami Ulmanen, Santtu Kaija, Eetu Valmela

”Lysistrate on nuori kreikkalaisnainen, joka kyllästyy iänikuiseen sotimiseen ja yksinäiseen elämään. Sen sijaan, että hän odottaisi miestänsä sodasta kotiin, hän kokoaa naisista oman rintaman. Naisten vastarintaliike pyrkii saamaan sodan sijasta aikaan rauhaa ja rakkautta. Miten pärjäävät miehet kun naiset perustavat yhteisen leirinsä temppeliin ja jättävät miehet oman onnensa nojaan? Onnistuuko naisten lemменlakko ja palaako rauha Kreikkaan naisten omilla aseilla? Sukupuolen välinen leikittely ja yhteisön voima vievät tämän humoristisen ja viihdyttävän klassikon riemulla alusta loppuun asti.” (Lysistraten mainoslehtinen)

Produktion päämääränä oli tutustuttaa nuoret klassikonäytelmään ja antaa heille vapautta tulkinnan ja roolihenkilöiden rakentamisen suhteen. Paljon puhetta ja hilpeää naljailua sisältänyt antiikin näytelmä puhekuoroineen ja runomittoineen siirrettiin sujuvasti lähemmäs nykyaikaa, rauhan ja rakkauden vuosikymmenelle. Puvustus, tanssi ja musiikki kieli-

vät 1970-luvusta, mutta lavasteet olivat antiikin Kreikan mukaiset. Lysistrate sai arvoisensa miljöö, kun Vaahterasaliin rakennettiin jylhä temppeililavastus.

Taina Salakka-Kontunen kirjoittaa näytelmästä otsikolla Antiikinaikainen lemmlakko viihdyttää: "Vaikeahkoon klassikkotekstiin tarttuminen tuo nuorisoteatterille sulan hatuun. Mikäpä sen parempaa kuin että teatteriin tutustuvat nuoret harrastajat kokevat tällaisen teatteritaiteen kulmakiven omakohtaisesti tehden.

Lysistratea kuunnellessa ja katsellessa voi pohtia ikivanhoja teemoja: miehet ja naiset katselevat maailmaa eri tavalla, ja näennäisesti heikot naiset saavat ovelasti vaatimuksiaan läpi. Hellyyden pihtaaminen tuottaa tulosta, ja sotimiselle pannaan piste."

"Puvustus on hilpeä keitos 70-luvun retrokuosia, isovanhempien mustia vaatteita, itämaisia toogia ja kreikkalaisia perinneasuja. Monenkirjavuus ei silti häiritse. Hauskat musiikkivallinat Hairin teemoista Dirlandaahan istuvat kokonaisuuteen loistavasti, olihan 70-luku rauhanaatteen aikaa.

Näytelmän sanomakin jättää hyvän mielen: olkaa ihmisiksi ja sovussa keskenänne." (ESS 21.3.2009)

87. Charles Dickens: Joulukertomus

Ensi-ilta: 18.11.2009, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Jarna Mandelin

Suomennos ja sovitus: Helena Henttonen

Musiikin sävellys ja harjoitus: Lea Orpana

Tehoste- ja saliaänet: Aapo Ravantti

Valot: Ilkka Kivi

Lavasteiden suunnittelu: Marko Takala, Salla Virkki

Lavasteiden valmistus: Marko Takala, Marjo Multanen

Tarpeiston suunnittelu ja valmistus: Salla Virkki

Puvustuksen suunnittelu: Ria-Noore Haimo

Puvustuksen valmistus: Ria-Noore Haimo, Teija Niskanen, Kati Kuusela-Turunen

Maskeerausten ja kampausten suunnittelu ja opastus: Ria-Noore Haimo

Valokuvat ja käsiohjelma: Minna Lehtimäki

Julisteen kuva: Riina Hänninen

Rooleissa: Joonas Vesalainen, Varpu Kotilainen, Aarni Mikkola, Eetu Valmela, Egor Sandalnev, Larissa Bister, Jenni Anttila, Irene Söderholm, Sirkku Pelkonen, Taija Grönholm, Krista Mannelin, Susanna Shilman, Johanna Tuokko, Laura Tähtinen, Erika Sumina, Eetu Tenkula, Niklas Viljamaa, Roosa Mäkinen, Iris Hämäläinen, Tommi Loponen, Jeremi James, Linda Hyvölä, Sanna Laiho, Terttu Vallin, Jasmia Siilin, Anna Kiiskinen, Roosa Lindeman, Venla Toivonen, Ruska Ruotsi, Katja Vironen, Elviira Salmi, Juuli Luukkonen, Veera Mönkäre, Otso Mönkäre, Henna Määttänen, Kaisla Kilpilampi, Saara Noke-lainen, Alina Tolvanen, Viivi Missonen, Emilia Tolvanen, Liina Miikkulainen, Laura Hakkarainen, Saana Koukku, Mia Sairanen, Sara Kuparinen

Charles Dickensin Joulukertomus oli ensi-illassa syyskaudella 2009 Jarna Mandelinin ohjaamana. Näytelmässä esiintyivät yhdessä nyt kolmatta kertaa sekä Lahden Nuorisoteatterilaiset että molemmat ryhmät Lasten teatterikerhosta, ja esiintyjiä oli lähes 50 henkilöä, vaikkakin nuorisoteatterilaisten kokonaismäärä oli pienentynyt keväästä kymmenellä nuorella, 20 nuoreen. Lähes kaikki roolit olivat kaksoismiehitettyjä, jotta kaikki pääsivät näyttämään osaamistaan, ja jotta pienemmät näyttelijät voivat ottaa oppia vanhemmilta. Alun kaksi kuukautta näytelmää harjoiteltiin kolmessa eri ryhmässä, kunnes viimeiset kolme viikkoa koko porukka oli samoissa harjoituksissa. Musiikin harjoittamisesta vastasivat Lea Orpana ja Matti Hussi.

Näytelmä kertoi yksinäisestä miehestä nimeltä Ebenezer Scrooge, joka katkerasti vastusti joulua ja sen aikaansaamaa iloa. Jouluna hän kuitenkin sai mahdollisuuden punnita omaa elämäänsä, mennyttä ja tulevaa, ja tutustua myös muiden lontoolaisten elämänmenoon. Näytelmän aikana päähenkilö sai mahdollisuuden ajatella asioita uudesta näkökulmasta.

” – Meidän sovituksemme lähtee sen selvittämisestä, mikä Scroogesta on tehnyt sellaisen kuin hän on. Olemme tulkinneet, että menetetyllä nuoruuden rakkaudella oli siinä suuri merkitys, Mandelin sanoo.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 15.11.2009)

Tiina Hotti kehui koko näyttämön täyttäviä joukkokohtauksia, jossa laulut, puvustus ja lavastus pääsivät oikeuksiinsa. Myös perinteinen, 1800-luvun lontoolainen toteutus lavastuksen ja puvustuksen kohdalla sai positiivista palautetta, kuin myös eri teatteriryhmien avulla toteutettu yhteistyö. ”Näyttelijänsuoritukset ovat erittäin hyvin keskenään tasapainossa. Luontevuus on yhteinen hyve. Pienimmät eivät ole isoissa rooleissa, mutta he ovat aitoudessaan ehdottomasti hellyttävän iso ilo.” (Tiina Hotti, Uusi Lahti 25.11.2009)

2010

88. Georg Büchner: Woyzeck

Ensi-ilta: 24.3.2010, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus ja sovitus: Jarna Mandelin

Suomennos: Eeva-Liisa Manner

Ohjaajan assistentti: Mia Sairanen

Valot ja äänet: Ilkka Kivi

Lavasteiden suunnittelu: Marko Takala

Lavasteiden rakennus: Marko Takala, Teija Niskanen, Jarna Mandelin, Ilkka Kivi

Puvustuksen suunnittelu: Ria-Noore Haimo, Kati Kuusela-Turunen

Tarpeistojen suunnittelu ja toteutus: Ria-Noore Haimo, Teija Niskanen, Marko Takala

Maskeeraus ja kampaukset: Ria-Noore Haimo

Käsiohjelma, kuvat ja juliste: Minna Lehtimäki

Rooleissa: Eetu Valmela, Roosa Lindeman, Joonas Vesalainen, Ranssi Toiviainen, Aarni Mikkola, Krista Mannelin, Johanna Tuokko, Irene Söderholm, Viivi Missonen, Laura Hakkarainen

Woyzeck oli osana Lahden kaupungin kulttuurikasvatusohjelmaa, jonka toteutukseen Kulttuuritoimi osallistui ensi kertaa mahdollistamalla jokaiselle kaupungin kahdeksaluokkalaiselle vierailun Nuorisoteatteriin. Kahdeksaluokkalaisten pääsivät näkemään lähes omanikäistensä nuorten tekemää teatteria, ja tutustumaan näyttämötaiteeseen harrastuksena. Teatterikäynnin tavoitteena oli tarjota nuorille teatterikokemus, ja antaa keinoja kokemuksen erittelyyn ja jakamiseen.

Woyzeckin keskeneräisyys tekstinä antoi kymmenhenkiselle työryhmälle ja ohjaajalle tilaa vapaalle tulkinnalle. Perinteisen Woyzeckin kohtausjärjestystä muutettiin ja henkilöhahmoja yhdisteltiin. Valmis näytelmä muotoutui tekijöidensä näköiseksi teokseksi, jossa työryhmä korosti itselleen tärkeitä teemoja ja henkilöitä, kuten ohjaaja Jarna Mandelinin kommentista käy ilmi: ”Jokainen työryhmä joutuu tekemään todella paljon työtä ja hakemaan tekstistä oman analyysinsä. Meillä keskiössä on rakkaus. Tämä on myös kannanotto nuorten mielenterveysongelmiin.” (Tuija Veirto, YLE Lahti 17.3.2010)

” – Tekstiin päädyttiin, koska viimekeväisen Lysistraten jälkeen haluttiin vakavoitua.

– Nuoret toivoivat jotain oikeasti raskasta ja synkkää, ja ajattelin, että tehdään sitten kunnonla.” (Marjaana Kontu, Uusi Lahti 24.3.2010)

Työryhmä oli siirtänyt Woyzeckin nykyaikaan, jossa edelleen 1830-luvulla kirjoitetun näytelmän teemat ovat ajankohtaisia. Köyhä mies Woyzeck päätti osallistua koekaniiniksi laboratorionkokeisiin ansaitakseen perheelleen lisää rahaa. Mies ajautui epätoivoon etsiessään rakkautta ja hyväksyntää. Myös mustasukkaisuus, sosiaalinen asema, selviytyminen ja rahan valta olivat keskiössä, millä osoitettiin, kuinka vähän ihminen olikaan aikojen kuluessa muuttunut.

89. Lea Orpana ja työryhmä: Perjantai

Ensi-ilta: 16.12.2010, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Lea Orpana

Lavastus: Marjo Multanen

Puvustus: Kati Kuusela-Turunen, Kirsi Raikas, Elina Ahola

Juliste ja käsiohjelma: Minna Lehtimäki

Valot: Ilkka Kivi

Äänet: Jesse Salminen

Rooleissa: Linda Hyvölä, Sanna Laiho, Liina Miikulainen, Egor Sandalnev, Alina Tolvanen, Laura Tähtinen, Anna Sukhina, Riina Forss, Elis Karvonen, Sofia Bister, Niklas Viljamaa, Eetu Tenkula

90. Tiitinen ja työryhmä: Nuoruus hallittu?

Ensi-ilta: 16.12.2010, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Susanna Tiitinen

Lavastus: Marjo Multanen

Puvustus: Kati Kuusela-Turunen, Kirsi Raikas, Elina Ahola

Juliste ja käsiohjelma: Minna Lehtimäki

Valot: Ilkka Kivi

Äänet: Jesse Salminen

Rooleissa: Saana Koukku, Johanna Tuokko, Ola Blick, Aarni Mikkola, Sara Kuparinen, Emilia Tolvanen, Taija Grönholm, Sami Lovikka, Larissa Bister, Jiri Katajisto, Joonas Vesalainen, Jasmia Siilin, Susanna Shilman, Jenni Anttila, Viivi Missonen, Aaron Keisa, Riikka Anttonen

Vuoden 2010 syyskaudella yhteisessä ensi-illassa olivat molempien Nuorisoteatterin ryhmien näytelmät Perjantai ja Nuoruus hallittu? Ohjaajina toimivat Lea Orpana ja Susanna Tiitinen, joka aloitti Lahden Nuorisoteatterin ohjaajana samana syksynä. Jo aiemmin Nuorisoteatterissa ja Lasten teatterikerhossa ohjaajana toiminut Orpana teki tiivistä yhteistyötä Nuorisoteatterin uuden ohjaajan kanssa. Molemmilla, sekä Orpanalla että Tiitisellä, oli omat painotukset koulutustaustojensa takia, ja yhteistyö rikastutti molempia ryhmiä. Susanna piti lasten teatterikerholaisille improvisaatio- ja dialogiharjoituksia, kun taas Orpana opetti nuorisoteatterilaisille musiikki-, laulu- ja puheilmaisuutta.

Tiitisen ohjaamassa Nuoruus hallittu? -näytelmässä esiintyivät yli 15-vuotiaat, Perjantaissa puolestaan 13–15-vuotiaat nuoret. Syksyllä alkanut teatteri-ilmaisun perusopetus sai jatkoa näytelmien muodossa, joiden avulla nuoret pääsivät syventämään oppimaansa ja osallistuivat näytelmän tekoon alusta loppuun. Molempien näytelmien tarkoitus oli avata yleisölle nuorten maailmaa, sen ajankohtaisia ja kiinnostavia teemoja. Perjantaissa käsiteltiin kokemuksia koulumaailman arjesta, ja Nuoruus hallittu? pohti, millaista oli olla nuori Lahdessa, ja millainen nuorten suhde oli esimerkiksi vanhempiin tai julkisiin tiloihin.

”Syksyn perusopetusjakson jälkeen totesimme, että meillä on seitsemän viikkoa aikaa ja kaksi ryhmällistä ajattelevia, tarkasti ympäristöään havainnoivia nuoria. Päätimme tehdä yhteisiltään esitykset, joiden lähtökohtana ovat ryhmäläisten havainnot ja huomiot. Ryhmälähtöinen työtapa mahdollisti, että kaikki halukkaat, joille aikataulu sopi, pääsivät mukaan esitykseen. Harjoituksissa on improvisoitu, luettu sanomalehtiä, tarkkailtu ihmisiä ja keskusteltu. Esiintyjät ovat tuottaneet kohtauksiin sisällöt ja me ohjaajat olemme auttaneet ma-

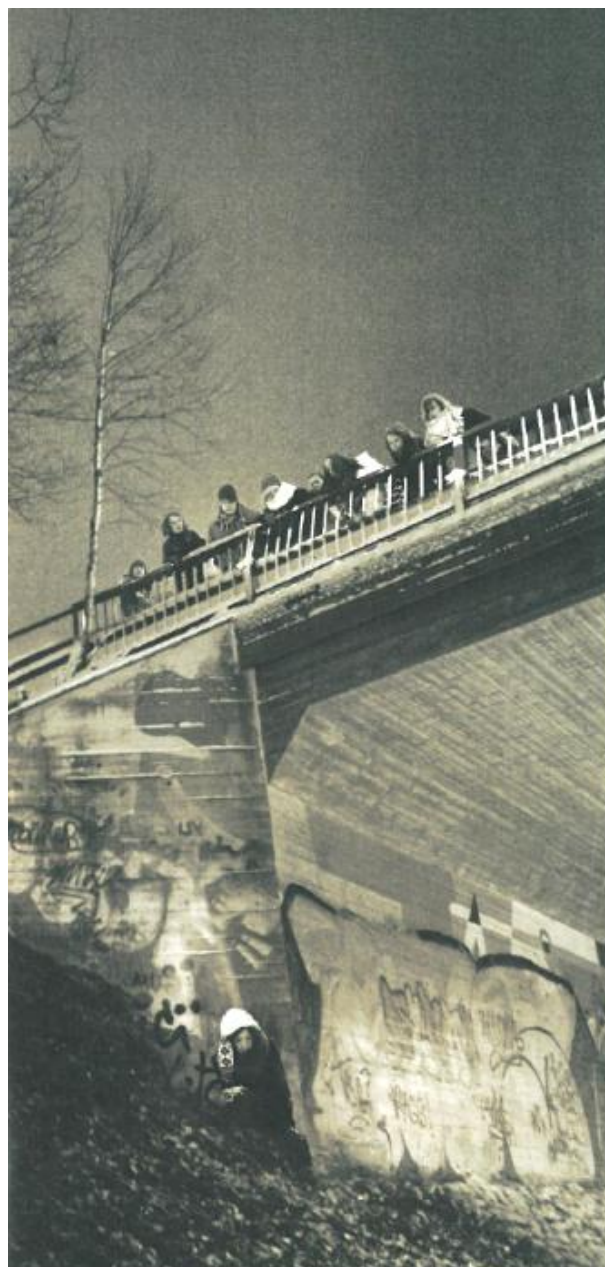

teriaalin muovaamisessa esitykselliseksi kokonaisuudeksi. Työskentely nuorten esiintuomien teemojen kanssa on ollut avartavaa, sykehdyttävää, ahdistavaa ja erittäin hauskaa! Toivomme esitysten toimivan ikkunoina siihen todellisuuteen, jossa nuoret elävät. Meille teatterintekijöinä se on tärkeä ja ajatuksia herättävä matka.” (Lea Orpana ja Susanna Tiitinen/ohjaajan sana, Perjantai ja Nuoruus sallittu? – näytelmien käsiohjelma)

Oivallukset nykynuoren elämästä muistuttivat katsojaa sekä heidän omasta nuoruudestaan että nykyajan nuoren elämän tärkeistä ja todellisista teemoista. Juuso Ala-Kyyny kehui nuorten heittäytymistä kummassakin yhteisensi-illan näytelmässä: ”Esityksistä välittyvä omakohtaisuus ja keskeneräisyyden vaikutelma kannattelee niitä ja tekee niistä kiinnostavia. Muotoaan haeskelevat moraaliset pohdinnat tai kevyemmällä otteella tehdyt sketsit – kaikessa on itse tehdyn tuntu.” (ESS)

– Mun luokalla oli yksi tyttö. Sillä ei ollu yhtään kaveria ja kaikki piti sitä outona. Sillä työllä oli joku sairaus, sen oli pakko aina heiluttaa sen päätä ja tän sairauden takia, sitä rangaistiin lisää kiusaamalla. Mä oon miettiny: miks mä en uskaltanu olla se henkilö, joka ois ollu tuon tytön kaveri? Miks me ollaan niin julmia toisillemme? (Repliikki näytelmästä Perjantai)

– Nuoriso on elävä esimerkki meille vieraasta kulttuurista. Nuoret käyttävät omaa kieltään ja luovat muurin itsensä ja meidän muiden välille. Tarvitaan tulkkia, joka ymmärtää piilomerkitykset ja laajemmin koko elämäntavan siellä sanojen takana. Tällä kurssilla opitte nuorisokielen alkeet ja pystytte jälleen kommunikoimaan sen oman Kullannuppunne kanssa. (Repliikki näytelmästä Nuoruus hallittu?)

91. Tuomas Timonen: Meganin tarina

Ensi-ilta: 30.4.2011, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Susanna Tiitinen

Valot: Ilkka Kivi

Äänet ja animaatiot: Jesse Salminen

Lavastus: Marjo Multanen

Puvustus: Kati Kuusela-Turunen, Anne Raatikainen

Tarpeisto: Eija Punkkinen

Juliste, käsiohjelma, nettisivut ja valokuvat: Minna Lehtimäki

Videot: Noa Saarelma, Hannu Ihantola

Rooleissa: Sara Kuparinen, Jenni Anttila, Ola Blick, Jiri Katajisto, Larissa Bister, Johanna Tuokko, Aaron Keisa, Susanna Shilman, Riikka Anttonen, Saana Koukku, Emilia Tolvanen, Aarni Mikkola

– Nämä tietokonejutut on kieroja. Kun ajattelee vaikka, missä se verkko on. Eihän se ole missään. Se vain on. Kaikkiialla. Se on rajaton. Sinne mahtuu yhteiskunnan pohjasakka. (Repliikki näytelmästä Meganin tarina)

Keväällä 2011 Lea-palkinnolla palkittu näytelmäteksti Meganin tarina sai ensi-iltansa Lahden Nuorisoteatterissa Susanna Tiitisen ohjaamana. Myös Meganin tarina oli osana Lahden kaupungin kulttuurikasvatusohjelmaa, jonka tarkoituksena oli, että lahtelaisille kahdeksaluokkalaisille tarjottiin mahdollisuus päästä katsomaan Nuorisoteatterin näytelmää. Lisäksi näytelmällä osallistuttiin vuoden 2011 Murros-teatterifestivaaleihin Tampereella.

Näytelmän keskiössä oli yksinäinen, 13-vuotias Megan, joka etsi netistä itselleen uusia ihmissuhteita, mutta joutuikin onnettomasti nettipilan kohteeksi. Kun Meganin netti-ihastus paljastui naapurin julmaksi vitsiksi, tytön maailma romahti.

”Tuomas Timonen on totisesti palkintonsa ansainnut, sillä tragedian, moraliteetin ja opetusnäytelmän välillä tasapainotteleva teksti säilyttää hienosti mielenkiintonsa loppuun asti. Kyse on ennen kaikkea siitä, mitä hurjilla kierroksilla käyvä sosiaalinen media tekee herkässä iässä olevien nuorten itsetunnolle ja omakuvalle. Suurin osa osaa jättää nettiherjat ja keskustelupalstojen huijarit omaan arvoonsa, mutta joillekin ne voivat olla viimeinen kipinä, joka sytyttää itsetuhon rovion liekkeihinsä.

Täysi tunnustus on annettava myös ohjaaja Susanna Tiitiselälle, joka on saanut nuorisoteatterin tuoreet kasvot toimimaan hyvin yhdessä. Näinä ironian kyllästäminä aikoina tuntuu suorastaan puhdistavalta nähdä ”suora” juoniveton draama, joka puhuu vakavasti asiasta, ilman minkäänlaista näyttämöllistä venkoilua tai itsetarkoituksellista tyylyttelyä.” (Ilkka Kuosmanen/ESS)

Jussi Suvanto mainitsi Aamulehden kritiikissään Meganin tarinan vahvuudeksi viimeistelyn ja mietityn näyttelijäntyön: ”Lahtelaisnuorista löytyi hämmentävän pitkälle vietyä ja harkittua taitoa.

Tositapahtumiin perustuva kuvaus nettikiusaamisen järkyttävistä seurauksista oli tehty asiallisella ja toteavalla otteella, joka ei sortunut aiheellaan mässäilyyn. Tunteenpurkauksetkin oli mitoitettu tarkasti, eikä missään vaiheessa syyllistytty karrikointiin tai sormella osoitteluun.

Susanna Tiitisen ohjaus onnistuikin herättämään kysymyksiä tarjoamatta yksinkertaisia vastauksia.”

92. Susanna Tiitinen & työryhmä: Heimoveljet

Ensi-ilta: 17.12.2011, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Susanna Tiitinen

Valot ja äänet: Ilkka Kivi

Puvustus: Anne Raatikainen

Lavastus ja tarpeisto: Eija Punkkinen

Juliste ja käsiohjelma: Jyrki Mäki

Valokuvat: Larissa Bister, Sara Kuparinen

Rooleissa: Jiri Katajisto, Saana Koukku, Sara Kuparinen, Sami Lovikka, Egor Sandalnev, Jenni Anttila, Laura Tähtinen, Viivi Missonen, Larissa Bister, Aarni Mikkola, Susanna Shilman

”Koen, että tällainen perinteisten ohjaajan ja näytelmäkirjailijan tehtävien yhdistäminen ja vuorovaikutteinen työtapa sopii minulle. Onneksi ympärilläni on lahjakkaita, ahkeria ja sydämellisiä ihmisiä. Onneksi on heitä joille kysymys ”Tehdään ryhmälähtöistä musiikki-teatteria, muuta en tiedä vielä. Lähdetkö mukaan?” herättää uteliasta innostusta. Se mitä ei tunne on pelottavaa. Se mistä ei ole varma, tuo epävarmuuden. Oleellista onkin pakenemeko paikalta, hyökkäämmekö kimppuun nyrkein tai herjaten vai otammeko sydän jännityksestä pamppaillen askeleen kohti.” (Susanna Tiitinen/ohjaajan sana, Heimoveljien käsiohjelma)

”Lapsille suunnattu musiikinäytelmä esittelee kaksi kuvitteellista heimoa, Nettobembat ja Leijonaihoston, jotka joutuvat ensimmäistä kertaa tekemisiin toistensa kanssa, koska kuu vuus ajaa ryhmät uusille asuinalueille. Siinä syntyy kaikenlaista kähinaä, sillä kummallakin heimolla on oma arvomaailmansa ja perinteensä.

Vaikka tarina onkin etäännytetty fantasiamaailmaan, Tiitinen pitää näytelmää hyvinkin yhteiskunnallisena. Esityksessä tutkitaan esimerkiksi sitä, mitä eroa on vihapuheella ja vihasena olemisella.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 17.12.2011)

Heimoveljet-esityksen keskeisiksi teemoiksi muotoutuivat ennakkoluulot ja erilaisuuden hyväksyminen. Yli 16-vuotiaiden ryhmä teki näytelmän ryhmälähtöisin menetelmin. Harjoitusten, keskustelun, improvisaation ja prosessidraaman keinoin tuotettu esitys muotoutui näytelmätekstiksi ohjaaja Susanna Tiitisen käsissä.

”Tiitinen kertoo luoneensa lähinnä kohtausten rakenteen, mutta suurin osa sisällöstä ja dialogeista on nuorten ideoimaa. Poppoo loi itse myös näytelmän koreografiat ja musiikit, jotka soitettiin valmiiksi taustanauhoille. Laulu tulee liveinä.

– Uskon, että materiaali on helpompi ottaa haltuun, kun se on alusta asti tekijöiden itse ideoimaa. Sitä paitsi moniäänisyys sopii muutenkin nuorisoteatteriin, Tiitinen perustelee ryhmälähtöistä teko tapaa.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 17.12.2011)

Musiikkiteatterimaailmaa oli toivottu myös esiintyjien puolelta, sillä muun muassa Meganin tarina oli realistinen ja raskas kuvaus nykynuorten kipupisteistä. Ohjaaja Tiitisen mielestä vapaamuotoisempi fantasia-esitys tekisi hyvää vastakohtaisuudellaan, ja opettaisi nuorille monipuolisia valmiuksia näyttelijäntyöhön.

”Hulluttelevuus” ei kuitenkaan toiminut tavaramerkkinä, sillä työryhmä oli pohtinut ajankohtaisia teemoja ja tapahtumia, joista olisi tärkeää kertoa teatterillisin keinoin. ”Keskustelu vihapuheista ja rasismista oli mediassa pinnalla ja aihe kiinnosti nuoria. Teatterintekijöille on usein esitetty vaade, että teatterin tulisi peilata yhteiskunnallisia asioita. Lahden kaupungin Kulttuurikeskuksen Nuorisoteatteri vastaa haasteeseen ja lähestyy tulevaa 50-vuotis juhlavuottaan esityksellä Heimoveljet.” (Arkistoitu uutinen/Lahden kaupunki, 16.11.2011)

93. Susanna Tiitinen: Talvikki

Ensi-ilta: 28.1.2012, Kansantalo, Vaahterasali

Ohjaus: Susanna Tiitinen

Valot ja äänet: Ilkka Kivi

Lavastus, tarpeisto, puvustus ja julistekuva: Johanna Ruohonen

Graafikko: Jyrki Mäki

Rooleissa: Linda Hyvölä, Elviira Salmi, Katja Vironen, Kaisla Kilpilampi, Henna Määttänen, Sakari Bister, Rosa Oksanen, Ada Nummela, Olivia Sintonen, Emma Lintukangas, Roosa Vilen

Lasten teatterikerhon sopimusta ei uusittu keväällä 2011, minkä seurauksena ryhmän toiminta lopetettiin. Lasten teatterikerholaiset siirtyivät Nuorisoteatterin toiseen ryhmään, sillä nuorille oli haluttu tarjota mahdollisuus jatkaa teatteriharrastusta Nuorisoteatterissa. Tästä syystä uusia pääsykokeita ei pidetty. Lahden Nuorisoteatteriin muotoutui kaksi ryhmää, 11–15-vuotiaat ja yli 16-vuotiaat, Mete ja Nute.

Nuorisoteatterin 11–15-vuotiaiden ryhmä Mete toteutti näytelmän Talvikki. Ensi-iltaan näytelmä tuli Lahden Lasten Talvikarnevaaleille, jonka aiheena oli Satua vai totta? Perinteisestä satunäytelmästä ei kuitenkaan ollut kysymys, vaikka näytelmän teemat, ulkonäkökeskeisyys ja julkisuushakuisuus, sopivat sekä nuoremmille että vanhemmille katsojille. Talvikin lähtökohtana oli tunnettu satu Lumikista ja seitsemästä kääpiöstä, johon näytelmä löyhästi perustui. Susanna Tiitisen kirjoittaman tarinan taustalla oli kuitenkin Tiitisen oma

työkokemus helsinkiläisessä tyttöjen talossa, jossa ulkonäköpaineet vaikuttivat nuorten arkiseen käytökseen ja valintoihin.

” – Tässä ei tosin ole kääpiöitä tai taikapeilejä lainkaan, vaan esitys on tuotu nykyajan Lahteen, jossa valmistaudutaan missikilpailuihin. Taikapeilin virkaa toimittavat iltapäivälehdet, jotka kertovat, kuka kaupungissa on kaunehin, Tiitinen taustoittaa.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 18.1.2012)

”Klassikkosatuun pohjautuvassa tarinassa on valheita, kateutta, jopa murhanhimoa. Tarvi taankin paljon rohkeutta, oikeudenmukaisuutta ja syvää ystävyyttä, että hyvyys lopulta voittaa.”

94. Heini Junkkaala: Toinen vasemmalta

Ensi-ilta: 14.4.2012, Pikkuteatteri

Ohjaus: Susanna Tiitinen

Valot ja ääniajo: Arto Vuorinen

Äänisuunnittelu: Arto Vuorinen, Susanna Tiitinen

Puvustus ja tarpeisto: Ria-Noore Haimo

Pienoismalli: Lasse Lassheikki

Lavastus: Ria-Noore Haimo, Susanna Tiitinen

Juliste, käsiohjelma, valokuvat: Johannes Wilenius

Rooleissa: Ola Blick, Johanna Tuokko, Sara Kuparinen, Susanna Shilman, Jiri Katajisto, Jenni Anttila, Sami Lovikka, Aaron Keisa, Aarni Mikkola

Ennen Toinen vasemmalta -näytelmää Nuorisoteatteri toimi useamman vuoden Kansantalon Vaahterasalissa, mutta palasi juhluvuoden kunniaksi takaisin Pikkuteatteriin, josta se oli lähtöisin. Toinen vasemmalta oli osa 50-vuotisjuhlavuoden ohjelmistoa, ja rooleissa olivat Nuorisoteatterin yli 16-vuotiaat nuoret. Susanna Tiitisen ohjaus tarttui nuorien elämää koskevaan, nuorille kirjoitettuun tekstiin. Tavoitteena olikin, että nuoret katsojat kokivat teatterin olevan kiinni ajassa, ja näytelmän kertovan nuorten omista asioista. Toinen vasemmalta toteutti jälleen Lahden kaupungin kulttuurikasvatusohjelmaa, ja lukuisat kahdeksaluokkalaiset pääsivät katsomaan heidän ikäluokalleen suunnattua näytelmää. Koulun arki, vallankäyttö ja kiusaaminen olivat osana nuorten todellista elämää, mutta teemat olivat tuttuja myös vanhemmille katsojille. Näytelmässä yhdeksäsluokkalaisten elämänmenoon ja selviytymistaisteluun linkittyivät myös nuorten opettajien ja vanhempien samanhenkiset kamppailut ja ongelmatilanteet.

”Henkilöt ovat tosiaankin malleja tosielämästä. Vanhemmat ovat eri tavoin kyvyttömiä ta voittamaan nuoreksi kasvaneen lapsensa, opettaja ja muun muassa viranomaiset ottavat vastuun nuorista. Mutta jääkö nuori kuitenkin yksin? Ja omaa hätäänsäkö nuori huutaa, kun kiusaa opettajaa?” (Tiina Hotti, Uusi Lahti 18.4.2012)

”Käsiohjelmassa näytelmää kuvataan pienoismalliksi koulumaailmasta. Itse esityksessä koulurakennuksen pienoismalli kulkee mukana kuin muistutuksena katsojalle: etsi metaforia, yhteyksiä, käytä mielikuvitustasi, näe enemmän.” (Ilkka Kuosmanen, ESS 17.4.2012)

50-vuotias Lahden Nuorisoteatteri

Vuonna 1953 teatterineuvos Matti Aro perusti Nuorisoteatterin, jossa Lahden kaupunginteatterin iltanäyttelijöiden teatterikoulu pääsi aloittamaan teatteritoiminnan. Yhdeksän vuotta myöhemmin, 24.5.1962, Lahden nuorisolautakunta perusti kokeilumielessä Nuorisoteatterin. Tänä keväänä, 24.5.2012, juhlietaan 50-vuotista taivalta, Lahden Nuorisoteatterin ollessa tiettävästi Suomen ainoa kunnallisella pohjalla toimiva harrastajateatteri.

Tällä hetkellä Lahden Nuorisoteatterissa toimii kaksi eri ikäryhmää, Mete, eli 11–15-vuotiaat nuoret ja yli 16-vuotiaiden ryhmä Nute. Ryhmiin ei ole otettu uusia jäseniä viimeisen kahden vuoden aikana Lasten teatterikerhon lopettamisen takia. Susanna Tiitiselällä on ohjattavanaan jo mukana olevat nutelaiset ja latesta Nuorisoteatteriin siirtyneet nuoret. Tiitisen mukaan ryhmä on hitsautunut hyvin yhteen ja näiden kahden vuoden aikana on ollut mahdollista jatkaa nuorten kanssa jo aiemmin aloitettua työtä ja nähdä heidän kehityksensä näyttelijöinä. Uusia nuoria näyttelijöitä otetaan seuraavan kerran syksyllä 2012.

Nuorisoteatterin toiminnan tavoite on tarjota teatteritoiminnasta kiinnostuneille nuorille varallisuudesta tai olemassa olevista taidoista riippumaton mahdollisuus omaan taiteelliseen ilmaisuun perehdyttävään harrastukseen. Nuorisoteatteri antaa monipuolista opetusta teatteri-ilmaisun eri osa-alueilta ja kehittää osallistujien itseilmaisullisia taitoja. Myös itsenäisyyden vahvistaminen ja ryhmätyötaitojen kehittäminen ovat toiminnan keskeisiä tavoitteita.

”Lahden Nuorisoteatteri on tehnyt tätä elämän tarkastelemista taiteen keinoin jo 50 vuotta. On hienoa saada olla osana tätä perinnettä. Kunnianhimoinen työ menneinä vuosikymmeninä vaikuttaa merkittävästi työhöni Nuorisoteatterin ohjaajana tänään. Yksi esimerkki tästä on, että Nuorisoteatteri on saanut kunnian olla mukana toteuttamassa Lahden kaupungin kulttuurikasvatusohjelmaa. Se, että harrastajaryhmä on tasavertaisena osatoteuttajana ammattilaisvoimin toimivien kulttuurilaitosten rinnalla, kertoo luottamuksesta ja asemasta, joka Nuorisoteatterilla on tässä kaupungissa.

Nuorisoteatteriin tehdyt koululaisvierailut ovat, pahimmassa tapauksessa, nuorten ainoa kontaktipinta teatteriin koko yläkoulun aikana. Toivon teatterintekijänä, että kykenisimme tarjoamaan yleisöllemme, niin koululaisille kuin muillekin, kokemuksen teatterista yhteisöllisenä taidemuotona, joka on ajankohtaista ja pyrkii herättämään sekä yhteiskunnallista keskustelua että henkilökohtaisia pohdintojakin.” (Susanna Tiitinen/ohjaajan sana, Toinen vasemmalta -näytelmän käsiohjelma)